

໒໕ ວ

ຮຽບຮ້າງພັດທະນາແລະບຸກຄະລາກອນ
ດ້ານການເຕີບໂຕທຸກຊັດດ້ວຍສະໜັບສະໜູນ-ສະໜັບສະໜູນ

ໂຄງການຮ່ວມມືລາວ-ໄທ

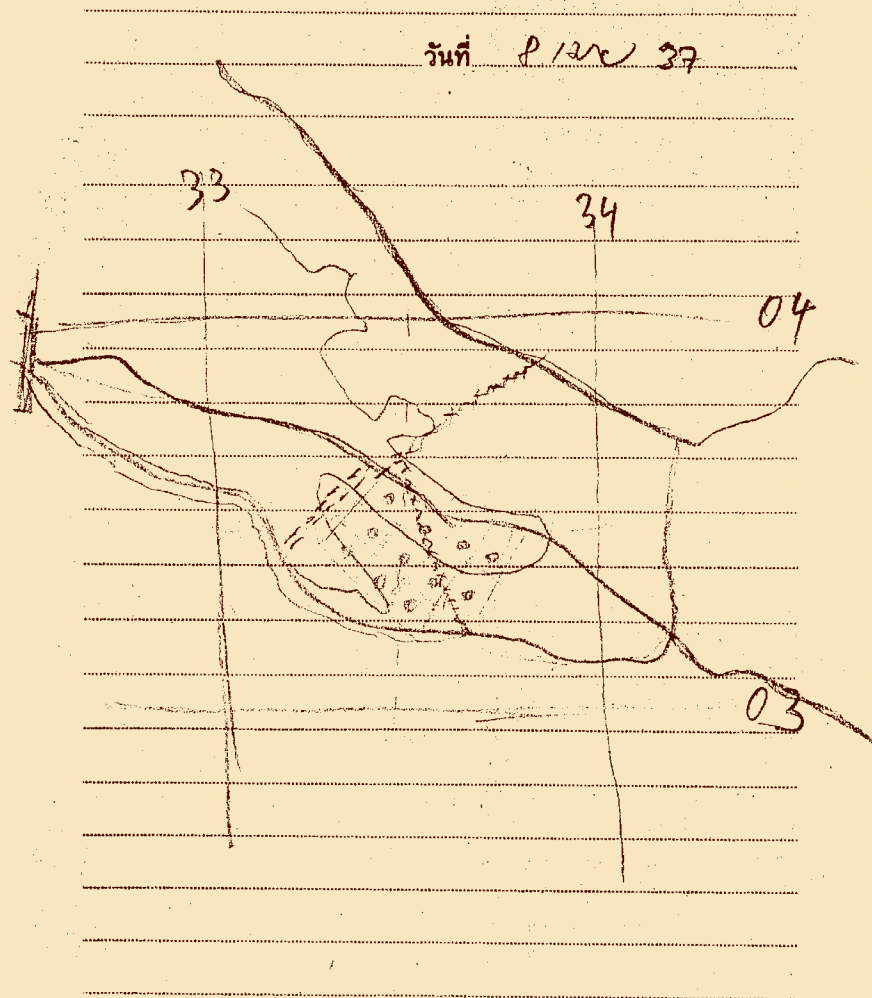
ສປປ.ລາວ

(ภาพหน้าปก)

เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗ (หลังจากการเปิดสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑) พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพล
อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จฯ ไปทรงเปิดโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ร่วมกับ
นายหนุ่ยอีก พุ่มสะหวัน ประธานประเทศ สปป.ลาว ณ เมืองนาทรายทอง แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว

ตราสัญลักษณ์
โครงการความร่วมมือลาว-ไทย
ครบรอบ ๒๕ ปี ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว

ภาพวาดนี้พระหัตถ์ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงร่างโครงการ
ที่ควรพิจารณาดำเนินการ ในศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยขี้วัว สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว

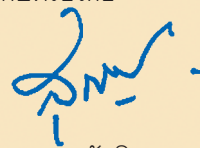
สาร

๒๕ ปี ผ่านผ่านไปอย่างรวดเร็ว นับเนื่องจากวันแรกที่ได้ทำงานร่วมกับทีมงานฝ่ายลาว ออกเดินทางจาก เวียงจันทน์ไปหลัก ๒๒ เพื่อกำหนดที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ทีมฝ่ายไทย และทีมฝ่ายลาวทำงานกันอย่างรวดเร็วเพราะเป็นโครงการที่ประมุขของทั้งสองประเทศเห็นพ้องต้องกันให้เกิดขึ้น หลังจากกำหนดพื้นที่ได้แล้วก็วางแผนการใช้ที่ดินเพื่อกำหนดกิจกรรมด้านการเกษตรและอื่น ๆ ตลอดจนการก่อสร้าง อาคารที่จำเป็นในระยะแรกก่อน เราทำงานกันอย่างเร่งรีบเพื่อให้ทันวันเสด็จ มาเยือนโครงการของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แล้วทุกอย่างก็เสร็จทันงานพอดีและมีความพร้อมในการต้อนรับ ประมุขของทั้งสองประเทศ คือ ท่านประธานประเทศหนุฮัก พุมสะหวัน และพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นำเสด็จที่ท่านประธานไกสอน พมวิหาน ผู้กราบบังคมทูลขอโครงการจากพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไม่อยู่ทันได้เห็นความสำเร็จของโครงการเพราะจากเราไปก่อน พอทุกอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ทั้งฝ่ายลาว-ฝ่ายไทย ก็นึกขึ้นได้ว่ายังไม่มีการลงนามข้อตกลงอะไรกันเลยและต่างเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นพิธีที่เรียบง่าย จึงมีการลงนามระหว่างรัฐบาลลาวโดยท่านสมสวาด เล่งสะหวัด ขณะนั้น ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและตัวผมเองในฐานะเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นการแสดงออกถึงความสนิทสนมใกล้ชิดผูกพันกันระหว่างรัฐบาลลาวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

โครงการหลัก ๒๒ เรียกสั้น ๆ ว่าเช่นนั้น ก็ถือเป็นโครงการแรกในต่างประเทศและเป็นโครงการเดียวที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง ทรงใส่พระทัย เหมือนกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในประเทศไทย ก่อนเสด็จฯ หนึ่งวัน ตอนกลางคืนสัก ๓ ทุ่มกว่า เจ้าหน้าที่ส่วนหน้าจากสำนักพระราชวังนำข้อความด่วนจากพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แจ้งผมว่า จากคำรายงานและข้อมูลที่ทีมเรากราบบังคมทูลไปนั้น มีจุดหนึ่งสถานที่ตลาดเคลื่อนไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ทีมงานตกใจมากเพราะตรวจสอบละเอียดแล้วใช้ GPS วัดแล้วผิดได้อย่างไร เข้าตรูเรารีบเดินทางไปตรวจสอบอีกที่ ปรากฏเป็นจริงตามพระราชกระแสรับสั่งมาตลาดเคลื่อนไป ๕๐ เมตร แสดงว่าพระองค์ทรงงานอย่างละเอียดถี่ถ้วนจริง ๆ วันเสด็จฯ ถึงลาวพวกเราตั้งแถวรอรับเสด็จด้วย พอเสด็จฯ มาถึงทรงหยุดหน้าพวกเรา แล้วรับสั่งว่า เป็นอย่างไรผิดจริง ๆ ไช้หรือเปล่า พวกเราก็อ้มแอ่ ๆ ทุกคนรับผิดโดยไม่มีข้อแก้ตัวใด ๆ เลย เมื่อเสด็จฯ ถึงโครงการทรงชี้จุดที่เราวัดผิดพลาดอย่างแม่นยำ ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยเสด็จฯ มาที่โครงการนี้มาก่อนเลย แสดงถึงความ

ใส่พระทัยในทุกเรื่องที่ทำ ภาพวันเสด็จฯ มาทรงเยี่ยมโครงการหลัก ๒๒ ที่ผมไม่เคยลืมชั่วชีวิตเลยคือ ภาพพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระดำเนินใกล้ชิดกับท่านหนูฮัก และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงจูงมือภริยาท่านหนูฮัก ทอดพระเนตรโครงการเป็นภาพที่ประทับใจ ผู้คนทั้งลาว-ไทยเป็นอย่างยิ่ง ในคืนนั้น มีการจัดถวายเลี้ยงผมอยู่กับเพื่อน ๆ โต๊ะหนึ่งในงาน ท่านสมสวาด รัฐมนตรีต่างประเทศ มาตามผมแจ้งว่าท่านประธานประเทศหนูฮักเรียกให้ไปหา ขณะนั้นท่านนั่งอยู่กับพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผมได้คุกเข่าเฝ้าระหว่างท่านหนูฮักกับพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พอกราบเสร็จก็ได้ยื่นท่านหนูฮักทูลพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ว่า ดร.สุเมธนี้ทำงานดีมากช่วยเหลือคนลาวและคนลาวรู้จักดี อยากขอพระราชทาน ดร.สุเมธโอนสัญชาติเป็นลาวได้ไหม? พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระสรวลไม่รับสั่งว่าอะไร ผมก็เลยยังเป็นคนไทยอยู่ต่อไปแต่ก็มีความสุขทุกครั้งที่ได้ไปทำงานในเมืองลาว โครงการหลัก ๒๒ เป็นโครงการแรกที่เป็นสัญลักษณ์ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างประมุขของทั้งสองประเทศ นำเสียดายเพียงแต่ท่านไกสอนไม่มีโอกาสได้เห็นโครงการที่ท่านปรารถนาเพราะจากพวกเราไปก่อน หลังจากนั้นสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานโครงการที่หนองเต่า แขวงสะหวันนะเขต ตามคำขอของท่านทองลูน สีสุลิด ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศ ซึ่งขณะนี้ท่านได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว

โครงการต่าง ๆ นี้ บัดนี้ได้เริ่มก่อประโยชน์เป็นแหล่งฝึกอบรมและเป็นต้นแบบให้เจ้าหน้าที่ของลาว และประชาชนได้มาหาความรู้ความชำนาญในเรื่องการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการเกษตร เพื่อนำเอาไปขยายผล ได้ตลอดไปอย่างยั่งยืนไม่รู้จบ เพื่อสร้างประโยชน์สุขให้แก่สองแผ่นดิน ลาว ไทย ตลอดชั่วกาลนานและเป็นสักขีพยานแห่งความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างรัฐบาลลาวและสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

สุเมธ ตันติเวชกุล

กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๓๕

เสด็จฯ ไปทรงเยือน สปป.ลาว ครั้งแรกอย่างเป็นทางการ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญ

ของ นายไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศ สปป.ลาว ในขณะนั้น และเสด็จฯ ไปเขตทุ่งไหหิน แขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาร

ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงสืบสานรักษา และต่อยอดโครงการต่าง ๆ จากพระบรมราชชนกในยามที่เกิดภาวะวิกฤติ ผู้คนประสบความเดือดร้อนไม่ว่าด้วยภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติอื่นใด จะทรงห่วงใยพสกนิกรทุกหมู่เหล่าพระราชทานกำลังใจและสิ่งของเพื่อบรรเทาทุกข์ด้วยพระเมตตาพระราชทานความช่วยเหลือโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา อีกทั้งสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมองพระราชดำริโดยการปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ณ ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว สปป.ลาว เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานความช่วยเหลือ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาชนบทแก่ สปป.ลาว ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ ตามที่ นายโกสอน พมวิหาน อดีตประธานประเทศ สปป.ลาว ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทาน ดำเนินงานในลักษณะคล้ายคลึงกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยนำแนวพระราชดำริที่ทำการศึกษ ทดลอง วิจัย และพัฒนาด้านเกษตรกรรมในประเทศไทยแล้วประสบความสำเร็จ ไปถ่ายทอดแก่นักวิชาการของ สปป.ลาว ขยายผลไปสู่เกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสุข โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ และวิถีชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ

ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ที่ผมปฏิบัติหน้าที่ดูแลประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว สปป.ลาว เป็นไปตามแนวพระราชดำริ ซึ่งมีหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ จำนวน ๙ หมู่บ้านเป็นกลุ่มเป้าหมาย และจากความร่วมมือของคณะทำงานฝ่ายไทย-ลาว ได้ขยายผลไปยังแขวงต่าง ๆ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้กับเจ้าหน้าที่แผนกกิจกรรมและป่าไม้ให้ได้รับความรู้ พร้อมทั้งนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีของงานพัฒนาเหล่านั้น เช่น งานชลประทาน งานพัฒนาที่ดิน งานวิชาการเกษตร งานปศุสัตว์ และงานประมง ไปถ่ายทอดและส่งเสริมแก่เกษตรกรชาวลาวให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพ

ในปีที่ ๒๕ ของศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว สปป.ลาว นี้ จากความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ยากจนให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความสัมพันธ์ของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินไปอย่างราบรื่นใกล้ชิดตั้งบ้านพี่เมืองน้องโดยมีปัจจัยเกื้อกูลกัน ทำให้มิตรภาพระหว่างประเทศสองฝั่งโขงยั่งยืนสืบต่อไป

دنۇسا سىنھواننٲ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สาร

ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) เป็นศูนย์หนึ่งที่สร้างขึ้น ซึ่งถือว่าเป็น
เนื้อในจิตใจของสองประมุขรัฐแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรไทย เมื่อเดือนเมษายน
ปี ๒๕๓๗ มีสถานที่ตั้งอยู่บ้านนายาง เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ ศูนย์ดังกล่าวได้เป็นสัญลักษณ์
แห่งการร่วมมือทางด้านวิชาการเกี่ยวกับงานด้านกิจกรรม ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างสายสัมพันธ์และ
ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามในฐานะบ้านใกล้เรือนเคียงที่มีมาตั้งแต่เนิ่นนานนั้น ให้เกิดดอกออกผล
ยิ่งขึ้น เป็นต้น เช่น ด้านกิจกรรม ได้นำเอาบทเรียนผลสำเร็จแท้จริงแห่งการพัฒนาด้านกิจกรรมของราชอาณาจักรไทย
มาสาธิตถ่ายทอดเป็นความรู้ด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้นักวิชาการ ชาวศิกร ผู้ประกอบการ และนักเรียน-นักศึกษา
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตลอดระยะเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมา (๒๕๓๗-๒๕๖๒) โดยได้อ้างถึงหน้าที่ภารกิจและบทบาทในการก่อตั้ง
ศูนย์แล้ว เห็นได้ว่าการพัฒนาไปในทางที่ดีตลอดมา ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ทางศูนย์ได้รวบรวมขยาย
แนวพันธุ์พืชและแนวพันธุ์สัตว์ เป็นแนวพันธุ์ที่ดี เพื่อดำเนินการขยายผลผลิต จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้
อยู่ภายในศูนย์ ตามหมู่บ้าน ตามเมืองบริเวณรอบข้างเขตนครหลวงเวียงจันทน์ และขยายผลสู่แขวงต่าง ๆ
ในขอบเขตทั่วประเทศ ทำให้พวกเขาได้มีความรู้ มีบทเรียนการปลูกการเลี้ยงแบบใหม่ ที่สามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติ
ในเขตความรับผิดชอบและท้องถิ่นของตนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และสร้างให้มีงานทำเป็นการสร้างอาชีพที่มั่นคง
และสร้างรายรับที่แน่นอน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาวันยังดีขึ้น หลายครอบครัวได้กลายเป็นครอบครัว
ตัวแบบในการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการบำรุงปรับปรุงดิน และกำลังขยายผลออกสู่ชาวศิกร
ด้วยกันให้กว้างออกไปเรื่อย ๆ ผลสำเร็จที่น่าสรรเสริญเหล่านี้ ถือได้ว่าถูกต้องและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลลาว
โดยรวม โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การพัฒนางานด้านกิจกรรมของกระทรวงกิจกรรมและป่าไม้ ซึ่งได้เข้าร่วมถือว่าเป็น
สิ่งสำคัญที่มีแผนการพัฒนาชนบทและลดล้างความทุกข์ยาก อันนี้ถือว่าเป็นผลงานอันโดดเด่น จาก
คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการไทยที่ได้
ทุ่มเทหยาดเหงื่อแรงกายและสติปัญญา เพื่อถ่ายทอดความรู้ความสามารถของตน ทั้งสมอง วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น
หลายอย่าง เพื่อนำมาส่งเสริมให้การทำงานดังกล่าว ให้มีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ฉะนั้น ผลสำเร็จที่ยากต่อการได้มาข้างต้นนั้น กระทรวง และแผนกกิจกรรมและป่าไม้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีความปีติยินดีเป็นอย่างมากต่อโครงการดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญญาแห่งการร่วมมือลาว-ไทย และไทย-ลาว เป็นตัวแบบในการพัฒนาด้านกิจกรรม รวมถึงการฝึกอบรมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชนบทให้มีความยั่งยืน

ดังนั้น เนื่องในโอกาสครบรอบวันก่อตั้งศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ครบรอบ ๒๕ ปี ที่มีความหมายสำคัญนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถือยกย่องด้วยความจริงใจ ต่อผลงานทั้งหลายที่กล่าวมานั้น ขออวยพรให้สายสัมพันธ์มิตรภาพและการร่วมมือฐานะบ้านพี่เมืองน้อง บ้านใกล้เรือนเคียง ลาว-ไทย และไทย-ลาว จงยั่งยืนตลอดไป

ดร.เลี่ยน ทีแก้ว

รัฐมนตรีกระทรวงกิจกรรมและป่าไม้ สปป.ลาว

สารบัญ

บทที่ ๑ : ประวัติการณ์

บอกเล่า : ความสัมพันธ์สองแผ่นดิน	๑๖
พระราชดำริ.....	๓๑
พระราชดำรัส	๓๗

บทที่ ๒ : สถานสร้างการพัฒนา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๔๒
การพัฒนาแหล่งน้ำ	๔๓
การพัฒนาที่ดิน	๕๑
การพัฒนาด้านวิชาการเกษตร	๕๗
การพัฒนาด้านปศุสัตว์	๖๗
การพัฒนาด้านประมง	๗๖

บทที่ ๓ : ผลสำเร็จ

ศูนย์กลางองค์ความรู้	๘๓
การขยายผลสำเร็จสู่ต่างแขวง	๘๗
จากระดับแขวงสู่ระดับประเทศ	๙๑
ตัวอย่าง “ครอบครัวต้นแบบ”	๙๒
- นายคำอ้วน สีหาวง	๙๒
- นายแก้ว พิมพิสวຍ	๙๓
- นายกาแยง จ่งยาສິງ	๙๔
- นางวาด อินทิสาน	๙๕
บอกเล่าความสำเร็จ	๙๗

ประมวลภาพพระราชกรณียกิจ.....	๙๘
------------------------------	----

บทที่ ๑

ประวัติการณ์^(๑)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีอย่างต่อเนื่องยาวนาน และความสัมพันธ์ยิ่งแน่นแฟ้นขึ้น หลังจากที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๑๕ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๓ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของรัฐบาลลาว ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนครั้งนั้นมีผลทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศดียิ่งขึ้น ส่งผลให้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน โดยผู้นำประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้มาเยือนประเทศไทยอย่างต่อเนื่องนับแต่ปีพ.ศ. ๒๕๓๓ นายโกสอน พมวิทาน อดีตนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และนายพุน สีปะเสิด อดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเดินทางมาเยือนประเทศไทย

^(๑)ประวัติการณ์ เหตุการณ์ที่มีค่าควรบันทึกหรือจดจำไว้

เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๓๔ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๕ นายโกสอน พมวิทาน ประธานประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ในการมาเยือนครั้งนี้ นายโกสอน พมวิทาน ประธานประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะผู้บริหารระดับสูงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอค้อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ ๖ - ๑๑ มกราคม ๒๕๓๕ นายโกสอน พมวิหาน ประธานประเทศ สปป.ลาว และ ภริยา ได้เคยเยือนไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะราชอาณาจักร ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

บอกเล่า : ความสัมพันธ์สองแผ่นดิน

จากคำบอกเล่าถึงความสัมพันธ์สองแผ่นดินและความเป็นมาของโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จาก นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา (หัวหน้าคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยในขณะนั้น) ในหนังสือ “ข้าแผ่นดินสอนลูก” ความว่า

“เมื่อลาวเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ นั้น ต้องยอมรับว่าพวกเรารู้จักชื่อท่านโกสอน ในฐานะประมุขของประเทศที่แข็งแกร่ง ลึกลับ ไม่ค่อยมีใครได้พบเห็นท่านบ่อยนัก

เวลาผ่านไป สัมพันธภาพระหว่างประเทศทั้งสองนั้นก็ค่อย ๆ พัฒนาตัวเองมาเรื่อย ๆ จนบัดนี้อาจจะกล่าวได้ว่ากลับสู่สภาพบ้านพี่เมืองน้องอย่างเช่นในอดีตกาลแล้ว และยิ่งมีการเสด็จประพาสของเจ้านายฝ่ายไทยอย่างสม่ำเสมอ ก็ยิ่งทำให้ความใกล้ชิดมีมากขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน

พ่อเองไม่เคยคิดว่าจะได้พบปะท่านโกสอนมาก่อนเลยในชีวิต แต่โอกาสก็มีมา เมื่อท่านโกสอนได้มาเยือนไทยอย่างเป็นทางการและได้เข้าเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพ่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ต้อนรับและบรรยายสรุปให้ท่านโกสอนและคณะได้ฟัง

ตอนเช้าวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๕ เมื่อขบวนรถมาถึงบริเวณหน้าศาลาอเนกประสงค์ บุคคลที่พ่อกำลังจะให้การต้อนรับก็ลงจากรถได้รับทราบก่อนแล้วว่าตาท่านไม่ติจึงมีคนช่วยพยุง พ่อได้เข้าไปแสดงความเคารพและสัมผัสมือ สิ่งแรกที่รู้สึกคือชายชราที่ใจดี แต่มีบางสิ่งบางอย่างทำให้พ่อรู้สึกว่าเป็นผู้ที่ซ่อนความแข็งแกร่งไว้นิด

ขณะที่พ่อบรรยายให้ท่านฟัง พ่อเห็นว่าท่านฟังอย่างมีสมาธิสนใจอย่างเต็มที่ และจะถามข้อข้องใจแทรกเป็นระยะ แสดงว่าติดตามสิ่งที่พ่อพูดอย่างใกล้ชิด และหลังจากบรรยายก็ได้เชิญท่านมาดูแผนที่และหุ่นจำลองของพื้นที่โครงการ ท่านถามคำถามอย่างมากมาย แต่ละจุดที่ได้แวะเยี่ยมชม ท่านไถสอนจะดูงานอย่างสนใจยิ่ง และปัญหาใดน่าสนใจมักจะเรียกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของลาวเข้ามาดู ตลอดระยะเวลา ๒ ชั่วโมงกว่า ไม่มีจังหวะใดเลยที่ท่านแสดงอาการเหนื่อยหรือเบื่อหน่าย สนใจในทุกเรื่อง ทั้งเรื่องน้ำ เรื่องพืช และการ

บริหาร ถึงแม้สังขารจะไม่แข็งแรงนักและสายตาไม่ดี แต่ก็ไปดูงานทุกจุดที่เราเตรียมไว้ แต่ละจุดจะอยู่นานปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและฝ่ายลาวตลอดเวลา จนครบกำหนดเวลาจึงได้กลับที่พัก

หลังจากนั้นพ่อก็ไม่ได้พบปะท่านอีก แต่ก็ได้ทราบข่าวคราวว่าท่านไถสอนเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรอย่างใกล้ชิด และได้กราบบังคมทูลปรึกษาหารือเรื่องการพัฒนาประเทศหลายเรื่องราวด้วยกัน และแ่ว ๆ มาในตอนนั้นว่าพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชกระแสรับสั่งว่าจะส่งพ่อไปช่วยประเทศลาวพัฒนา แต่ก็ยังไม่มีการแต่ประการใด

ระยะเวลาผ่านไป ท่านไถสอนก็เดินทางกลับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวันหนึ่งพ่อและคณะเดินทางไปเวียงจันทน์ เพื่อปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนเด็กกำพร้า หลักร ๖๗ ซึ่งเป็นโครงการในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขณะที่ประชุมอยู่กับปลัดกระทรวงภายในอยู่ ก็มีเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศของลาวมากกระซิบแจ้งว่าท่านไถสอนอยากจะขอสนทนาคด้วย จะรังเกียจหรือไม่ เพราะต้องเดินทางไปพบท่านที่ปากเซ เนื่องจากท่านไปรักษาตัวโดยแพทย์แผนโบราณอยู่ที่นั่น พ่อก็ตอบตกลงทันที และปรับแผนกลับเมืองไทยทางช่องเม็ก

เข้าวันรุ่งขึ้น วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๕ พ่อและคณะ ประกอบด้วย คุณพิมลศักดิ์ สุวรรณทัต ซึ่งเป็นผู้ช่วยเลขาธิการ กปร. อยู่ในขณะนั้น คุณศุภฤกษ์ โพธิ์ทอง เจ้าหน้าที่ กปร. และคุณทรงศักดิ์ ทวีเจริญ เจ้าหน้าที่จากกรมชลประทาน ก็นั่งเครื่องบินสายภายในประเทศของลาวไปสะหวันนะเขต โดยมีท่านเจียงซึ่งเป็นเลขาฯ ท่านไกสอนเป็นผู้นำไป

ท่านได้เอ่ยถึงการไปเยือนประเทศไทยและความประทับใจที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะที่พระราชทานแพทย์มารักษาตาท่านไกสอน

ท่านเล่าให้ฟังว่า ท่านไกสอนประทับใจสิ่งที่ท่านได้พบได้เห็นในศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยฮ่องไคร้เป็นอย่างมาก อยากจะนำประสบการณ์ตามโครงการพระราชดำริมาใช้ในลาว และได้กล่าวว่าพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงแนะนำเรื่องหญ้าแฝก ตอนนี้ก็ได้อ้างเจ้าหน้าที่ไปปรึกษาหารือกันแล้ว ต่อจากนั้นก็ปรากฏว่าอยากขอพระราชทานพระเมตตาแนะนำลาว และอยากได้ศูนย์อย่างที่เห็นมาจัดตั้งในลาวจะทำอย่างไรดี พ่อก็เลยแนะนำว่าในเรื่องนี้ควรจะขอพระราชทานโดยตรง คิดว่าพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คงเต็มพระทัย

จะช่วยเหลือลาวแน่ ๆ เพราะได้เคยมีพระราชกระแสรับสั่งกับพ่อว่า ประเทศไทยอยากลำบากเราควรช่วยเหลือ โดยเฉพาะเพื่อนบ้าน เพราะถ้าทุกประเทศมีฐานะเท่าเทียมกันกินคืออยู่ดีแล้วก็จะอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ประเทศของเราเจริญแล้ว สบายแล้ว ก็ต้องไปช่วยประเทศอื่นเขาบ้าง

ท่านโกสอนได้พูดคุยถึงอนาคตของลาวเอง ด้วยความเป็นห่วง อยากจะให้ลาวรักษาวัฒนธรรม คุณงามความดีไว้ ผู้แทนราษฎรก็ต้องเป็นแบบอย่าง ต้องอุทิศตัวเองดูแลทุกซ่สุชราษฎรอย่างใกล้ชิด และคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของโลก ของวิชาการต่าง ๆ ขอให้พ่อส่งหนังสือเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงิน การคลังและการค้ามาให้อ่านเพิ่มพูนความรู้บ้าง ซึ่งพ่อก็ได้จัดส่งผ่านสถานทูตในระยะเวลาต่อมา

หลังจากนั้นไม่นานนัก ท่านโกสอนก็มีหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขอพระราชทานความช่วยเหลือในการจัดตั้งศูนย์การเกษตรที่ลาว ซึ่งเป็นหนังสือที่เขียนได้ดีมาก พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้พ่อเข้าไปช่วยเหลือลาวตามที่ท่านโกสอนขอมา

ระยะเวลาถัดมา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนลาวอีกครั้งหนึ่ง พ่อก็มีโอกาสได้ตามเสด็จด้วย วันที่ทางการได้จัดหมายกำหนดการ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพบท่านประธานโกสอนนั้น พวกตามเสด็จได้ถูกนำไปรออีกห้องหนึ่ง เมื่อการพบปะสนทนาเสร็จสิ้นลง พวกเราก็ออกมาอยู่ที่ลานหน้าของหอคำ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ออกเมื่อทอดพระเนตรเห็นพ่อก็รับสั่งว่าท่านประธานตามหาพ่อ ให้ไปสวัสดิ์ท่านเสีย พ่อก็เลยเดินอ้อมเข้าไป เผอิญท่านโกสอนเดินออกมาที่ประตูพอดี มีคนพุงออกมา พ่อก็เข้าไปไหว้ท่าน ท่านจับมือดึงพ่อเข้าไปกอดแขนไว้ และกล่าวว่าดีใจที่มาและได้พบกันอีก ขอฝากเรื่องที่จะช่วยเหลือลาวกับพ่อด้วยนะพ่อไม่นึกว่าจะเป็น การจับมือและสั่งเสียกันเป็นครั้งสุดท้าย เพราะถัดมาอีกไม่นานก็ได้ข่าวท่านสิ้นเสียแล้ว”

ສາທາລະນະລັດ ບາດຊາທິປະໄຕ ບາດຊາລຸ້ນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ບາດຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ກາບຮຽນ ພະບາດສົມເດັດພະເຈົ້າມະຫາຊີວິດ
ພູມິພົມ ອະດຸນຍະເດດ ມະຫາສາດ
ແຫງ ສາຊະອານາຈັກໄທ
ສີເສີມຢາງຍິງ,

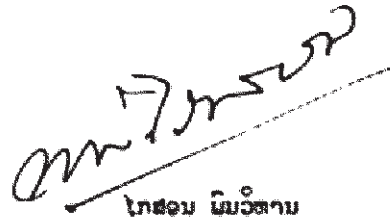
ດ້ວຍເຈດຕະນາອັນແນວແນວຂອງສັງຄົມຢາຍໃນການທີ່ຈະສ້າງສັນຄວາມສຳພັນຖານ ບ້ານພໍ່ເມືອງນອງທີ່ໂກຈັດສະໜິດສະໜັມ ລະຫວ່າງ ລາວ-ໄທ ໃຫ້ແທບແຜ່ນຍິ່ງ ຄື ນຳເອົາຄວາມສົມດີສຸກ ຄົມເປັນມາສູ່ປະຊາຊົນສອງຊາດ ແລະຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງມາສູ່ ປະເທດສັງຄົມ.

ເຈົ້າພະເຈົ້າ ອໍກາບຮຽນ ໃຫ້ເລື່ອງທ່ານຊາບວ່າ ສາພະເຈົ້າມີຄວາມຢາກຖະຫນາ ທີ່ ຈະຈັດສ້າງໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດອື່ນໜຶ່ງແຫ່ງ ເພື່ອເປັນແບບຢາງ ແລະເປັນ ບອນ ຖາຍຫອດຄວາມຮູ້, ບຸກຮຽນ ແລະປະສົບການຈາກຕົວຈິງໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ແລະ ມັກພັດທະ ນາຊຸມນະບົດສັງຄົມໃນລັກສະນະຂອງໂຄງການຕາມພະສາຊະດຳຄື ຂອງພະອົງທານ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ຍັງຂາດເງື່ອນໄຂ ແລະປັດໄຈບາງຢ່າງເຊັ່ນ ພາຫະນະ ແລະວັດຖຸ ສູ່ປະ ກອນອື່ນຈຳເປັນ, ມັກວິຊາການທີ່ມີບຸກຮຽນ ແລະປະສົບການຕົວຈິງໃນຕາມນີ້, ສະນັ້ນ ສາ ພະເຈົ້າ ຈຶ່ງກາບຮຽນພາຍັງພະອົງທານ ໄດ້ພາພະນາ ກຽວກັບການໂຫຄວາມຮວມສື ໃນ ໂຄງການນີ້ຂອງສາພະເຈົ້າ, ສາພະເຈົ້າຄິດວ່າ ສາທາໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ດຳເນີນໄປຢ່າງປົກກະຕິຕໍ່ເນື່ອງ ກໍຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງສຳລັບປະເທດ ແລະປະຊາຊົນ ລາວພວກສາພະເຈົ້າ, ສິ່ງຈະເປັນສິນຍາລັກອັນບໍ່ຮູ້ຈັດຈາງ ແຫ່ງໄມຕີຈັດນິດຕະພາບຖານພໍ ນອງ ແລະຄວາມຮວມໄມຮວມນິຕິນິ ລະຫວ່າງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ກັບ ສາຊະອານາຈັກໄທ ອີກດ້ວຍ.

ໃນຫ້າຍປີ, ອຳນາດເຈົ້າອໍານວຍນາຍົກລະອົງທ່ານ ພ້ອມ ມະຄາຈິນີ ແລະ ພະບໍລົມ
ວົງສານຸວົງ ທຸກພະອົງ ຈົງຈົງພະກະເສມສຳລານ ມີພະຈົນນາຍົກຍິນນານ ເປັນຄົນໄພ ຄົນ
ໂຊໃຫ້ຄວາມບາສຸກຄົມເປັນແກ່ຝ່ວງຈົນຊາວໄທທັງຝ່ວງ.

ດ້ວຍຄວາມເຄົາລົບຢ່າງຍິ່ງ,

ປະທານປະເທດ
ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ

ໄກສອນ ພິມວິຫານ

คำแปล

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพ วัฒนนถาวร

กราบบังคมทูลใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช แห่งราชอาณาจักรไทย

ด้วยเจตนาอันแน่วแน่ของทั้งสองฝ่ายในการที่จะส่งเสริมสัมพันธภาพฉันท์บ้านพี่เมืองน้องที่ใกล้ชิดสนิทสนมระหว่าง ลาว-ไทย ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อนำความสันติสุข ร่วมเย็นมาสู่ประชาชนสองชาติและความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศทั้งสอง

ข้าพระพุทธเจ้าขอกราบบังคมทูลใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทงทราบบว่า ข้าพระพุทธเจ้ามีความปรารถนาที่จะจัดสร้างโครงการพัฒนาชนบทขึ้นแห่งหนึ่ง เพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ วิชาการ และประสบการณ์จากความเป็นจริงให้แก่ชาวบ้านและนักพัฒนาชนบททั้งหลาย ในลักษณะของโครงการตามพระราชดำริของพระองค์ เนื่องจากว่ายังขาดเงื่อนไขและปัจจัยบางอย่าง เช่น พาหนะและวัสดุอุปกรณ์อันจำเป็น ตลอดจนนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนี้ ฉะนั้น ข้าพระพุทธเจ้าจึงขอกราบบังคมทูลใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เพื่อทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานความร่วมมือในโครงการนี้ของข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้าคิดว่า หากโครงการดังกล่าวนี้เกิดขึ้น และดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประเทศและประชาชนลาวของข้าพระพุทธเจ้า ทั้งจะเป็นสัญลักษณ์แห่งไมตรีจิตมิตรภาพฉันท์พี่น้อง และความร่วมมืออันดี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับราชอาณาจักรไทยชั่วกาลนานอีกด้วย

ในที่สุดนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายพระพรมายังใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ จงทรงพระเกษมสำราญ มีพระชนมายุยืนนาน เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ความผาสุกร่มเย็นแก่ประชาชนชาวไทยทั้งปวง

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า นายไถสอน พมวิหาน
ประธานประเทศ
แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ด้วยเหตุนี้ นายโกสอน พมวิทาน ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานความช่วยเหลือจากพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการจัดตั้งโครงการพัฒนาชนบทขึ้นแห่งหนึ่งเพื่อเป็นแบบอย่างและสถานที่ที่จะถ่ายทอดความรู้ วิชาการ และประสบการณ์จริงให้แก่ชาวบ้าน ตลอดจนนักพัฒนาชนบททั้งหลาย โดยให้มีลักษณะเช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หากแต่ยังขาดเงื่อนไข และปัจจัยบางประการ ทั้งนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยให้มีลักษณะเช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ประสบผลสำเร็จแล้วในประเทศไทย และสามารถถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนชาวไทยได้เป็นอย่างดี

ครั้งเมื่อพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซิว ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในฐานะหัวหน้าคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยได้หารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายลาว ซึ่งมีท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายลาว

ร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน แผนงาน กิจกรรม วิธีการดำเนินงานตลอดจนพื้นที่ที่จะดำเนินการ คณะเจ้าหน้าที่ ทั้ง ๒ ฝ่ายนี้ ได้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร ซึ่งอยู่ห่างจากนครเวียงจันทน์ ประมาณ ๒๒ กิโลเมตร โดยมีพื้นที่โครงการฯ อยู่ทางทิศใต้ของบ้านนาแยง กำแพงนครเวียงจันทน์

การดำเนินงานสนองพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฯ ดังกล่าว สามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี และสำเร็จเสร็จสิ้นได้โดยความร่วมมือระหว่างฝ่ายไทย-ลาว โดยฝ่ายไทย สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง ฯลฯ

จากนั้น คณะทำงานฝ่ายไทย-ฝ่ายลาว ได้ร่วมประชุมหารือกำหนดแผนการดำเนินการร่วมกันอย่างละเอียด โดยฝ่ายลาวจะเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติงานต่าง ๆ ฝ่ายไทยจะให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ มีการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน การจัดตั้งโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ได้สร้างสายสัมพันธ์ของสองแผ่นดิน โดยเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดป้ายโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว อย่างเป็นทางการ ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการช่วยเหลือราษฎรลาวได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทรายงาน*
ของ ฯพณฯ สมสะหวาด เล่งสะหวัด
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ประธานฐานะรับผิดชอบโครงการศูนย์พัฒนา
ห้วยซอน-ห้วยซิว ฝ่ายลาว, ในพิธีเปิดป้ายโครงการศูนย์ฯ
เมื่อวันศุกร์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗

กราบเรียน พระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชาชีวิตและพระราชินีแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เคารพอย่างสูง
กราบเรียน ฯพณฯ ประธานประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและภริยา ที่เคารพอย่างสูง
ฯพณฯ ท่านหญิง ท่านชาย และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความปีติยินดีอย่างล้นเหลือ ที่ได้รับเกียรติถวายการต้อนรับ พระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชาชีวิต,
พระราชินี และสมเด็จพระเทพฯ แห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมด้วย ฯพณฯ ประธานประเทศแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว และภริยา เจ้าหน้าที่ชั้นนำของสองประเทศ ไทยและลาว ในพิธีเปิดป้ายโครงการ
ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซิว ในที่นี้

ข้าพเจ้าในฐานะ ประธานคณะรับผิดชอบโครงการศูนย์ฝ่ายลาว ขอสรุปรายงานสภาพการปฏิบัติโครงการ
นับตั้งแต่เริ่มต้นมาจนปัจจุบัน

เหมือนดั่งที่ ฯพณฯ ประธาน กปร. ได้กล่าวรายงานไปแล้วนั้นว่า ภายหลังที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
มหาชาชีวิต แห่งราชอาณาจักรไทย ทรงพระกรุณาพร้อมกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สร้างโครงการศูนย์
แห่งนี้ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน อดีตประธานประเทศและเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพ
ฐานบ้านที่เมืองน่อง ระหว่างประชาชนสองชาติ ลาวและไทย เจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายได้ประชุมปรึกษาหารือและแบ่งปัน
การรับผิดชอบให้แก่ฝ่าย ในการจัดตั้งปฏิบัติโครงการ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการรับใช้การผลิต และชีวิตความเป็นอยู่
ของประชาชน ในบริเวณโครงการโดยเร็ว โดยเห็นได้ถึงถึงความสำคัญของโครงการดังกล่าว รัฐบาล สปป.ลาว ได้อนุมัติ
งบประมาณจำนวน ๒๗๔ ล้านบาท เพื่อเคลื่อนไหวการงานในขั้นตอนนี้มาจนถึงปัจจุบันฝ่ายลาวได้สำเร็จการงาน
จำนวนหนึ่ง เช่น

* ข้อมูลจากสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย. นำมาลงพิมพ์โดยคงถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ. จากหนังสือ “การเสด็จ
พระราชดำเนินไปทรงเปิดสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ เมษายน
พุทธศักราช ๒๕๓๗”

- ได้สำรวจและเก็บทำข้อมูลทางด้านดิน ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของบริเวณศูนย์
- ได้เวนคืนที่ดินจากประชาชนจำนวน ๕๒ เฮกตาร์ เพื่อเป็นสถานที่ตั้งศูนย์
- ได้ขยายเครือข่ายไฟฟ้าเข้ามารับใช้ศูนย์ และรับใช้ประชาชนบ้านนายาง
- ได้ซ่อมแปลง และลาดยางเส้นทางตั้งแต่ทางแยกเลขที่ ๑๓ เหนือ เข้าหาศูนย์ มีระยะทางยาวทั้งหมด

๔ กิโลเมตร

- ได้ก่อสร้างสโมสร ๑ หลัง
- ได้ก่อสร้างระบบน้ำสะอาด เพื่อรับใช้ภายในศูนย์
- ได้ก่อสร้างฝายรับน้ำขนาดเล็ก อยู่ห้วยซอนตอนใต้ ซึ่งสามารถช่วยในฤดูแล้งได้ประมาณ ๒๐๐ เฮกตาร์ ในฤดูฝน และสามารถช่วยนาแซงในยามแล้งได้ประมาณ ๖ เฮกตาร์
- ได้สำรวจเนื้อที่ป่าไม้เขตภูพานัง ซึ่งรัฐบาลได้จัดเข้าเป็นป่าสงวนแห่งชาติแล้ว

ควบคู่กันกับการก่อสร้างพื้นฐานวัตถุ เทคนิค ที่กล่าวมานั้น พวกข้าพเจ้ายังได้เอาใจใส่ถึงการผลิดของประชาชนในบริเวณของโครงการไปพร้อม ๆ กัน พวกข้าพเจ้าได้นำเอาพันธุ์ข้าวใหม่ และวิธีการเกษตร ศูนย์ปลูกข้าวแบบใหม่มาทดลองในฤดูแล้ง ปี ๑๙๙๓ - ๑๙๙๔ อยู่ในเขตฝายน้ำล้น ได้ทดลองสร้างครอบครัวชาวทาสีกรที่เป็นต้นแบบทางด้าน การปลูกฝัง และการเลี้ยงสัตว์ อยู่บ้านนายาง บ้านนาซอน และบ้านน้ำเกี้ยว พวกข้าพเจ้าได้จัดยา วัคซีนแก้สัตว์เลี้ยง และแนะนำวิธีป้องกันพยาบาลสัตว์ ให้แก่ประชาชนใน ๕ หมู่บ้าน บริเวณศูนย์

กราบเรียน พระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิต

กราบเรียน ฯพณฯ ประธานประเทศ

ในระยะเริ่มลงมือปฏิบัติโครงการดังกล่าว นอกจากรัฐบาลได้ออกงบประมาณตั้งที่ข้าพเจ้าได้รายงานมาแล้ว นั้น ก็ยังมีนักลงทุนภาคเอกชนได้ประกอบส่วนเข้าในโครงการนี้คือ ท่านเขียนหลวงโคดได้ประกอบส่วนก่อสร้าง สโมสรให้โครงการเป็นมูลค่า ๕๗ ล้านก๊ีบ ท่านไพบูลย์ นิติตะวัน, บริษัท เอเชียเทค จำกัด ได้ประกอบส่วนสร้าง ระบบน้ำประปา เป็นมูลค่า ๑๖ ล้านก๊ีบ, ท่านอันไว บริษัท นิวจินเซ็ง ได้ประกอบส่วนก่อสร้างห้องสุขา เป็นมูลค่า ๕ ล้านก๊ีบ นอกจากนั้นก็มีประชาชนได้สละเนื้อที่ดินนาและดินสวนของตนประมาณ ๕ เฮกตาร์ ให้แก่โครงการ โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประกอบส่วนเข้าในการขยายหนทางเข้าหาศูนย์

สรุปความว่า โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่วแห่งนี้ ได้ปฏิบัติมาไม่ทันถึงปีแต่ก็ได้สมหน้า ในบริเวณศูนย์ให้เห็นอย่างเด่นชัด ประชาชนมีความปีติยินดีที่ได้มีไฟฟ้ารับใช้การผลิตและการดำรงชีวิตของตน ได้มีหนทางเที่ยวอันสะดวก และในที่อื่นใกล้นี้ ก็จะมีชลประทานห้วยซอนมารับใช้ทำนผลิตได้ตลอดปี ทั้งจะได้น้ำใช้ พร้อมพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และวิธีการเทคนิคใหม่ เข้าสู่การผลิตอันจะทำให้คุณภาพชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านที่อยู่ขอบเขตบริเวณศูนย์มีการปรับปรุงให้ปัจจุบันดีขึ้น

ดังนั้นในโอกาสอันระหว่างอันดีนี้ ข้าพระพุทธเจ้า ซึ่งต่างหน้าที่พี่น้องประชาชนใน ๕ หมู่บ้านบริเวณศูนย์ แสดงความรู้ขอบคุณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตแห่งราชอาณาจักรไทย และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้ร่วมกันสร้างโครงการศูนย์แห่งนี้ พร้อมกันนั้น ข้าพเจ้าก็ขอแสดงความรู้ขอบคุณอย่างล้นเหลือต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิต ที่ได้ทรงพระกรุณาให้ข้าพเจ้าเฝ้าฯ พระองค์ถึง ๒ ครั้ง โดยที่พระองค์ท่าน ซึ่งมีพระราชดำริอันเป็นประโยชน์อย่างหลวงหลาย แก่การปฏิบัติโครงการดังกล่าวให้ได้รับผลดี

สำหรับแผนการจัดตั้งปฏิบัติโครงการในขั้นต่อไป ดังที่ ฯพณฯ ชวน หลีกภัย ประธาน กปร. ได้กล่าวรายงานไปแล้วนั้น ทางฝ่ายลาว พวกข้าพเจ้าจะสานต่อให้ความร่วมมือ และสร้างเงื่อนไขอำนวยความสะดวกทุกอย่างกับคณะรับผิดชอบฝ่ายไทย เพื่อปฏิบัติโครงการในขั้นต่อไปที่ได้ตกลงกันระหว่างสองฝ่ายแล้วนั้นให้ดำเนินไปตามคาถาหมายและบรรลุผลเป็นอย่างดี สิ่งสำคัญที่สุดข้าพเจ้าขอกราบเรียนเสนอพระองค์ท่าน ซึ่งทรงพระกรุณาเอาโครงการดังกล่าวนี้เข้าอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของพระองค์ในขั้นต่อไปด้วย

ท้ายสุดนี้ ข้าพเจ้าขอถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิต พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ จงทรงพระเกษมสำราญ มีพระชนมายุยิ่งยืนนาน พร้อมทั้ง ฯพณฯ ประธานประเทศและภรรยา จงมีพลานามัยที่สมบูรณ์ และอายุมั่นขวัญยืน

ขออวยพร บรรดา ฯพณฯ และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย จงมีสุขภาพแข็งแรง

ขอให้มิตรภาพ ฐานบ้านพี่เมืองน้องระหว่างประชาชนสองชาติ ลาวและไทย จงมั่นคง แนบแน่นชั่ววันรันดร

ต่อไปข้าพเจ้าขอเรียนเชิญ พระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิต แห่งราชอาณาจักรไทย และ ฯพณฯ ประธานประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงได้ให้เกียรติกดปุ่มเปิดป้ายชื่อโครงการ ขอเรียนเชิญ...

พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อย่างเป็นทางการ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของประธานประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๘ - ๙ เมษายน ๒๕๓๗ ในการนี้ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคารของโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร ห้วยซอน-ห้วยซั่ว และได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการศูนย์ฯ ความดังนี้

๑. ในบริเวณพื้นที่โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร พื้นที่ระหว่างพิกัด 48 QTF แนวตั้งระหว่าง ๓๓ ถึง ๓๔ และแนวนอนระหว่าง ๐๓ ถึง ๐๔ (ดังรายละเอียดตามแผนที่พระราชทานที่แนบ) เป็นพื้นที่ที่เหมาะสม ที่ควรพิจารณาดำเนินการจัดราชอาณาจักรในพื้นที่โครงการฯ (บ้านนายาง) จำนวน ๑๐ ครอบครั้ว เข้ามาอยู่ในโครงการฯ และดำเนินการตามแบบทฤษฎีใหม่ กล่าวคือ ใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งขุดสระกักเก็บน้ำ และดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชพันธุ์ดี การปศุสัตว์ และการประมง ผสานร่วมกัน เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างให้

ราษฎรในพื้นที่โครงการอื่น ๆ ได้เข้ามาศึกษา มาดูว่า แม้จะมีพื้นที่น้อยเพียง ๑๐ ไร่ ก็สามารถมีผลผลิตได้อย่างเพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวได้ โดยอาจแบ่งพื้นที่เพื่อทำนาครอบครัวละ ๕ ไร่ แล้วใช้ปุ๋ยธรรมชาติเสริม ก็จะมีข้าวบริโภคอย่างเพียงพอ และเมื่อราษฎรได้มาเห็นตัวอย่างที่ดีแล้ว ก็จะสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองต่อไป ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“พื้นที่น้อยอยู่ในศูนย์ นี้เป็นทฤษฎีใหม่ น้ำลงมาจากเขื่อนนี้ แล้วตรงนี้แบ่งพื้นที่เป็นอาจจะ ๑๐ ไร่ ไม่ต้องถึง ๑๕ ไร่ ทำเป็นช่อง ช่องละ ๑๐ แปลง แล้วก็เอาน้ำจากท้ายเขื่อนมาในนี้ ถ้าทำที่นี่ ๑๐ แปลง แล้วก็เอาชาวบ้านมาอยู่ ประชาชนบ้านนาขดขดอยู่ที่นี่ ๑๐ ครอบครัว ที่ขยันหมั่นเพียรให้มาทำที่นี่ เขาจะพอมีพอกิน ทั้งข้าว ผลไม้ ผัก ปศุสัตว์ ประมงด้วย ถ้าทำอย่างนี้จะดีมาก”^(๑)

^(๑) สำนักงาน กปร. (๒๕๓๗). รายงานสรุปพระราชกรณียกิจและพระราชกระแส ในโอกาสเสด็จฯ เยือน สปป.ลาว วันที่ ๘ - ๙ เมษายน ๒๕๓๗. หน้า ๓

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำรัสกับคนไทยที่มีถิ่นพำนักในนครหลวงเวียงจันทน์ ณ โรงแรมล้านช้าง เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๗ ความว่า

“...การทำโครงการดังที่ได้กล่าวไว้ ก็เพื่อที่จะให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข พுகถึงประชาชนอย่างนี้ ไม่ได้พูดว่าประชาชนไทยหรือลาว เพราะว่าถ้าประชาชนที่ไหนก็ตาม ประเทศไหนก็ตาม มีความอยู่เย็นเป็นสุข สันติสุขหรือความสงบก็จะเกิดขึ้น ไม่เจาะจงว่าประเทศไทยหรือประเทศลาว ถ้าหากว่าประชาชนในประเทศใดมีความสุข มีความอยู่เย็นเป็นสุข คือ มีความเป็นอยู่ที่สบาย ก็หมายความว่าประเทศนั้นมีความมั่นคง...”

๒. ให้พิจารณาจัดทำแปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกไว้ด้วย โดยเฉพาะบริเวณขอบหนองน้ำ หรือสระน้ำ ก็ให้ปลูกแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดินด้วย ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“การปลูกแฝกแม้แต่ดินแข็ง หญ้าแฝกจะขึ้นมา ทำให้ดินใช้ได้ ต่อไปดินก็ปลูกอะไรก็ได้ ปลูกได้ดี ปีนี้ที่ห้วยทรายฯ พระเทพฯ ไปดูดินที่ปลูกต้นไม้ ดินนุ่มขึ้น เคี้ยวนี้ก็โตเขียว ที่นั่นน้ำก็ไม่มาก แต่มีหญ้าแฝก ทำให้ดินนุ่ม เก็บน้ำเอาไว้ได้ดี ถ้าปลูกแฝกไว้ที่นี้สองปี ดินที่นี้จะบริบูรณ์”^(๒)

๓. การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยซอน ให้พิจารณาเก็บกักน้ำให้มากที่สุด หากน้ำมากก็จะล้นอ่างลงมา ก็พิจารณาก่อสร้างฝายเก็บกักน้ำลงมาตามระดับ เป็นตอน ๆ ไป บริเวณบ้านห้วยซังน้ำก็จะแห้ง ขาดแคลนน้ำ ถ้าได้พิจารณาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตอนบนไว้ ก็สามารถส่งน้ำมาช่วยสนับสนุนพื้นที่ตอนล่างได้ สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยซันนั้น เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ถ้าสามารถก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำได้เสร็จสมบูรณ์ ก็จะได้ประโยชน์มาก เพราะจะส่งน้ำไปสนับสนุนพื้นที่การเกษตรของหมู่บ้านเป้าหมายทั้ง ๕ หมู่บ้านได้ ต่อจากนั้นหากได้พิจารณาขุดสระน้ำไว้ในพื้นที่เพื่อรองรับน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่แล้ว ก็จะทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี จะอุดมสมบูรณ์และไม่ขาดแคลนน้ำอีกต่อไป และเมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จสมบูรณ์แล้ว ราษฎรก็จะใช้พื้นที่การเกษตรน้อยลง แต่ได้ผลผลิตมากขึ้น ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

^(๒) สำนักงาน กปร. (๒๕๓๗). รายงานสรุปพระราชกรณียกิจและพระราชกระแส ในโอกาสเสด็จฯ เยือน สปป.ลาว วันที่ ๘ - ๙ เมษายน ๒๕๓๗. หน้า ๔

“ถ้าเราเก็บน้ำเพิ่มขึ้นอีกสองแสน ทำที่เก็บตรงนี้ แล้วก็ล้นจากนี้ สามารถทำได้น้ำของเขามิ่ไม่มาก อันนี้ต่อใส่เลย อ่างๆ ตัวใหญ่ต้องใช้เวลาหลายปี จะสร้างปีนี้ก็สร้างไม่ได้ ก็อีก ๒ - ๓ ปี แต่ถ้ามีอันนี้เก็บน้ำได้บ้าง ก็เก็บไว้ สามารถขยายเนื้อที่ไม่น่าจะแพง จะสามารถทำให้พื้นที่มีน้ำเก็บได้บ้าง ต้องการน้ำมากที่สุด คือน้ำอันนี้ดีมีมาก ถ้ามาก น้ำก็ล้นมาเปล่า ๆ ลงมานี้ ถ้าล้นอันนี้ก็มาเก็บที่ระดับ ๑๙๐ ได้”^(๓)

๔. บริเวณตอนเหนือขึ้นไป ใกล้เคียง ๆ เชื่อน้ำงึม มีลำน้ำใหญ่ คือ น้ำลึก ถ้าฝ่ายลาวจะได้ศึกษาเพิ่มเติม วางโครงการฯ ให้ดี ๆ จะสามารถส่งน้ำเข้ามาสู่เวียงจันทน์ได้ โครงการเชื่อมเก็บกักน้ำเป็นตอน ๆ ลงมา และกระจายน้ำออกใช้ทั้งสองข้าง ก็สามารถส่งน้ำไปให้ราษฎรในนครเวียงจันทน์ได้ใช้น้ำ โดยไม่ขาดแคลนอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ควรจะได้พิจารณาวางแผนภาพรวมการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณนี้ให้ชัดเจน ก็จะได้ประโยชน์เป็นอันมาก ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“จะได้นำถึงสนามบิน แล้วลงท้วยป่าสัก นี่ชื่อป่าสักเหมือนกันนะ แต่แห่งนี้ป่าสักของเราไม่แห้ง อายุ ๗๒ ปี ป่าสักจะดีมาก จะได้น้ำ ๗๘๕ ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการป่าสักของเรา โครงการป่าสักของท่านอาจจะน้อยหน่อยลงมาที่นี้ ส่วนโครงการใหญ่มาจากน้ำลึก น้ำงึม ที่บอกกับท่านสมสะทว่ามาได้ถึงเวียงจันทน์ ถ้าเอาจากที่นี้ลงมาจะน่าสนใจมาก...แต่ค่อนข้างจะแพง อันนี้ น้ำมาก เอลงมานี้ มีวังสำหรับเวียงจันทน์ ส่วนอันนี้ก็ใช้น้ำงึม แลวนี่ทำฝายสูง ฝายใหญ่ลงมานี้ได้ ส่งมาน้ำแจ้ง และทำเป็นบ่อน้ำฝนระบายน้ำออกจากช่องนี้จนกระทั่งลงไปถึงธาตุหลวงนะ”^(๔)

^(๓) ^(๔) สำนักงาน กปร. (๒๕๓๗). รายงานสรุปพระราชกรณียกิจและพระราชกระแส ในโอกาสเสด็จฯ เยือน สปป.ลาว วันที่ ๘ - ๙ เมษายน ๒๕๓๗. หน้า ๕

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ในโอกาสที่ ชุมชนชาวไทยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน
กับน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายสิ่งของ
เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนโครงการศูนย์พัฒนา
และบิการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒)
กับโครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า
แขวงเวียงจันทน์ (หลัก ๖๗) ตลอดจนโรงพยาบาล ๑๐๓
ของกองทัพประชาชนลาว
ณ โรงแรมล้านช้าง กำแพงนครเวียงจันทน์
วันเสาร์ ที่ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๗

ในโอกาสที่ได้มาเยี่ยมสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็ได้เห็นภูมิประเทศ
และได้พบกับเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและประชาชนของลาว ทำให้มีความรู้สึกทึ่งใจที่มี
โอกาสมาเยี่ยมมิตรประเทศ และในโอกาสนี้ก็ได้อาพบคนไทยที่ทำงานอยู่ในประเทศนี้ ซึ่งทาง
ท่านทูตก็ได้แจ้งว่ามีหลายประเภท ตั้งแต่ประเภทที่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจ

ที่มาพำนักอยู่ในประเทศลาว เป็นพวกที่ไป ๆ มา ๆ หรือเรียกว่าเป็นพี่น้องกันที่ข้ามเขตแดน เข้า ๆ ออก ๆ เป็นประจำมาช้านาน อีกประเภทหนึ่ง อีกประเภทหนึ่งก็เป็นพวกที่ได้มาทำมาหากิน ตั้งการค้าหรือการปฏิบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ ในประเทศลาว และอีกประเภทหนึ่งก็คือผู้ที่มาเป็นครั้ง เป็นคราว และได้มาลงทุนในประเทศลาวนี้ และได้ร่วมมือกับทางฝ่ายทางการลาว ทั้ง ๔ ประเภทนี้ ก็มีเหตุผลที่มาแตกต่างกัน มีฐานะแตกต่างกัน แต่รวมแล้วก็มีฐานะเหมือนกัน คือเป็นผู้ที่เป็น ผู้แทน เป็นตัวแทนของคนไทยทั้งหลายที่มาทำกิจการต่าง ๆ ในประเทศลาวนี้มีหน้าที่เหมือนกัน ทุกคน คือจะต้องปฏิบัติงานและปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับใคร่ของทั้งประชาชน ทั้งฝ่ายทางการ ของลาว เพื่อที่จะให้ทั้งสองประเทศมีความเจริญ มีความมั่นคง และมีความสุข

ในการทำเช่นนี้ เพื่อความสุขหรือความมั่นคงของทั้งสองประเทศนี้ก็มีวิธีการ แตกต่างกันไป แต่ถ้าหากว่าต้องคิดว่า ถ้าหากว่าประเทศทั้งสองไม่มีความสุข ก็ไม่สามารถ ที่จะปฏิบัติงานของตัว ผู้ที่ทำการค้าก็ไม่สามารถที่จะทำการค้าโดยมีกำไร มีความก้าวหน้า ฉะนั้นสิ่งที่สำคัญสำหรับคนไทยทุกคน จะมีฐานะใดก็ตาม มาอยู่ในประเทศนี้ ก็จะต้องทำงาน และวางตัวให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและทางการของประเทศลาวนี้ ถ้าทำอย่างนี้ได้ก็นับว่า ได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์ และต้องระลึกถึงว่า ถ้าหากว่าไม่สามารถที่จะทำให้เป็นผลสมบูรณ์นี้ ท่านทั้งหลายก็จะไม่อยู่ที่นี่ เหมือนที่เคยในสมัยก่อนนี้ ก็ไม่มีคนไทยที่มาพำนักอยู่ที่ประเทศนี้ อย่างที่ท่านทั้งหลายได้มาอยู่ เพราะว่าไม่เรียบร้อย เดียวนี้เรียบร้อยขึ้น มีความผาสุก มีความสงบ ก็ได้มาเป็นจำนวนมาก ต่อไปก็จะมีจำนวนยิ่งมากขึ้น แต่จะต้องรักษาการปฏิบัติ ระดับการปฏิบัติเช่นนี้ต่อไป เพราะว่าต้องสำนึกว่า ถ้าหากว่าระดับการปฏิบัติไม่ได้สร้างสรรค์ ความผาสุกของประเทศจะเป็นประเทศไทยหรือประเทศลาวก็จะลดลงไป มิตรภาพก็อาจไม่ แน่นแฟ้นเท่า ฉะนั้น การอยู่การมาพำนักอยู่ในประเทศนี้ก็คงไม่มีความสุข และลงท้าย ก็ไม่สามารถที่จะมาอยู่ได้ ฉะนั้นทุกคนจะมีหน้าที่ใดก็ตาม มีหน้าที่สำคัญที่จะส่งเสริมมิตรภาพ โดยการวางตัวให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและทางการ ช่วยอะไรได้ก็ควรจะช่วย อย่างที่ เช่นที่วันนี้ได้นำเงินและสิ่งของมาให้ เพื่อพัฒนาในโครงการต่าง ๆ ที่ได้ตั้งเอาไว้ เพื่อความเจริญ ของประชาชนและประเทศลาวนี้ ท่านก็ได้ทำหน้าที่ดีเช่นนี้อย่างหนึ่งแล้ว แล้วก็ที่ท่านได้บริจาค ก็จะมอบให้ท่านเอกอัครราชทูตให้ไปดำเนินการตามจุดประสงค์ต่อไป

การทำโครงการดังที่ได้กล่าวไว้ ก็เพื่อที่จะให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข พุดถึงประชาชน อย่างนี้ ไม่ได้พูดว่าประชาชนไทยหรือลาว เพราะว่าถ้าประชาชนที่ไหนก็ตาม ประเทศไหน

ก็ตาม มีความอยู่เย็นเป็นสุข สันติสุขหรือความสงบก็จะเกิดขึ้น ไม่เจาะจงว่าประเทศไทยหรือประเทศลาว ถ้าหากว่าประชาชนในประเทศใดมีความสุข มีความอยู่เย็นเป็นสุข คือมีความเป็นอยู่ที่สบาย ก็หมายความว่าประเทศนั้นมีความมั่นคง ภูมิภาคไหนมีประเทศที่มีความมั่นคง ตัวอย่างนี้ เป็นภูมิภาคที่มีกำลังแข็งแรง ในโลกนี้มีความยุ่งยากมากในทุกทวีป และแม้ในขณะนี้เองก็มีการรบกัน ฆ่ากัน อย่างไม่น่าเชื่อเลย บางประเทศเป็นประเทศ แล้วก็แตกออกไป เป็นเสี่ยง ๆ รบกัน ฆ่ากัน ระหว่างพี่น้องกัน ผู้ที่มีเชื้อชาติและสัญชาติเดิมเหมือนกัน ก็ฆ่ากัน เป็นจำนวนมากเป็นหมื่น ฉะนั้นในภูมิภาคนี้ เรามีความก้าวหน้า เรามีความสงบสุขมากขึ้น มาในระยะหลายปีที่ผ่านมาที่พัฒนาขึ้นมาในทางที่ดี เราก็จะต้องรักษาการพัฒนานี้ไว้ เพื่อที่จะทำให้ภูมิภาคของโลกนี้มีความสงบและจะมีความแข็งแรงในที่สุด จะไม่เป็นเหมือนประเทศต่าง ๆ ในทวีปอื่น ๆ ที่รบพุ่งกัน ฆ่ากัน พี่น้องไม่ไว้ชีวิต ถ้าหากว่าเรารักษาจิตใจที่จะเอื้อเฟื้อซึ่งกัน และกันเช่นนี้ ก็จะทำให้ทุกคนในประเทศในภูมิภาคนี้มีความสุขได้มาก ยิ่งมีความสุขสงบ มีความแข็งแรงได้มากในโลกนี้เราจะดียิ่ง ได้ชื่อว่าเป็นภูมิภาคแห่งความสงบ ภูมิภาคแห่งความฉลาดในการปฏิบัติตน ฉะนั้นก็เพียงแต่พูดแค่นี้ว่า ขอให้ทุกท่านทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ สุจริต อย่างมีเมตตาเพื่อแผ่กัน จะเป็นไทยหรือลาวก็เพื่อแผ่ซึ่งกันและกัน จะเป็นตัวอย่างของการเป็นอยู่ของประชาชนในโลกนี้ ประชาชนในภูมิภาคอื่นในโลกนี้เห็นตัวอย่างของมิตรภาพ ลาว-ไทย ก็อาจจะเกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ น่าฟัง อาจทำตาม อาจถือเป็นตัวอย่าง จะทำให้โลกของเราทั่วโลกมีความสงบเสียที ฉะนั้นท่านทั้งหลายในหน้าที่ต่าง ๆ ที่ท่านจะทำ ก็มีหน้าที่สำคัญอันนี้ ซึ่งอาจไม่นึกว่าจะเป็นไปได้ แต่เชื่อว่าเป็นไปได้ว่า เป็นตัวอย่างสำหรับทั่วโลกถึงมิตรภาพระหว่างสองประเทศ จะนำมาสู่สันติสุขสันติภาพในโลกได้

ฉะนั้นในโอกาสนี้ก็ขอชมเชยท่าน แล้วขอให้กำลังใจให้ท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติตัว ปฏิบัติงานอย่างดี เพื่อให้บรรลุซึ่งจุดหมายที่สูงสุดนี้ แล้วก็โดยที่เรามาในการเยือนประเทศลาว ครั้งนี้ ก็ได้ผ่านมาทางสะพานมิตรภาพ ก็ขอให้เริ่มเป็นระยะ เป็นระยะเวลาที่จะเริ่มยุคใหม่ของการปฏิบัติงานของท่าน และเพื่อเป็นยุคใหม่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว ก็ขอทุกท่านมีกำลังใจทั้งจิตใจทั้งกายที่เข้มแข็งแข็งแรง เพื่อที่จะปฏิบัติงานทั้งในหน้าที่ของท่าน คือในกิจการใด ๆ ของท่านให้สำเร็จ และขอให้ช่วยกันสร้างมิตรภาพและสร้างความอยู่ดีกินดี ในภูมิภาคนี้ ก็ขอให้ทุกท่านมีกำลังใจกำลังใจเข้มแข็งแข็งแรงเพื่อการนี้ และประสบความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.

บทที่ ๒

สาขาสถาปัตยกรรมพัฒนา

สัมพันธภาพสองแผ่นดินมีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นหลังจากที่ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้ เป็นงานที่ไม่ง่าย ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรม ประเพณี และระเบียบการปฏิบัติของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีลักษณะแตกต่างไปจากประเทศไทย

การดำเนินการของศูนย์พัฒนาและบิการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซิว มีดังนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ช่วงที่ดำเนินงานจัดตั้งศูนย์ฯ มีราษฎรอาศัยอยู่ไม่หนาแน่น สภาพที่อยู่อาศัยมีลักษณะเป็นบ้านเรือนถาวร แต่ละชุมชนจะไม่มีบริการสาธารณะ ไม่มีไฟฟ้า ถนนเป็นทางลูกรัง การเดินทาง

ยากลำบาก ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ และรับจ้างทั่วไป ปัญหาที่สำคัญในการประกอบอาชีพ คือ การขาดแคลนน้ำ และดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นในช่วงแรกของการพัฒนา จึงได้ดำเนินการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค อาทิ ไฟฟ้า ประปา เส้นทางคมนาคม ภายในและรอบศูนย์ฯ ก่อสร้างอาคารทำการศูนย์ฯ อาคารฝึกอบรม เรือนพัก ฝึกอบรม โรงอาหาร โรงเก็บวัสดุและเมล็ดพันธุ์ ลานตากเมล็ดพันธุ์ คอกสัตว์ และบ่อเลี้ยงปลา ซึ่งปัจจุบันมีผู้เข้ามาฝึก

อบรมในศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง ทั้งจากภายในแขวงและนอกแขวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงประเทศไทยและจีน เป็นต้น

การพัฒนาแหล่งน้ำ

งานพัฒนาแหล่งน้ำเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งทางฝ่ายลาวมีความต้องการมาก จากการสำรวจพบว่ามีลำน้ำสำคัญที่ไหลผ่านพื้นที่ศูนย์ฯ และหมู่บ้านเป้าหมาย ทั้ง ๕ หมู่บ้านของลาว คือ ห้วยซอนและห้วยซัว สำหรับพื้นที่ศูนย์ฯ นั้น อยู่ระหว่างห้วยซัว และห้วยซอนไหลมาบรรจบกัน ได้มีการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งน้ำ ดังนี้

๑. การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยซอน มีขนาดทำนบดินยาว ๕๕๐ เมตร สูง ๑๔ เมตร กว้าง ๘ เมตร ระบบส่งน้ำเป็นคลองตาดคอนกรีต มีความยาว ๕,๕๗๐ เมตร มีความจุประมาณ ๑.๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งก่อสร้างเสร็จเมื่อปี ๒๕๔๑ สามารถสนับสนุน

กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของราษฎรในหมู่บ้านนายาง บ้านหัวซิว และบ้านนาซอน ครอบคลุมพื้นที่ ๒,๒๓๓ ไร่ ในฤดูฝน และ ๑,๑๐๐ ไร่ ในฤดูแล้ง ซึ่งต่อมาเมื่อปี ๒๕๔๕ ได้ปรับปรุงเพื่อเพิ่มความจุของอ่างเก็บน้ำเป็น ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้มีศักยภาพในการส่งน้ำครอบคลุมพื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่ ช่วยเหลือเกษตรกร จำนวน ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนายาง บ้านนาซอน บ้านหัวซิว บ้านน้ำเกี๋ยงเหนือ บ้านน้ำเกี๋ยงใต้ บ้านด่านสี บ้านนาซิบ บ้านหนองคันคูดและบ้านหัวซ่าง รวม ๑,๖๗๖ ครัวเรือน ให้สามารถปลูกข้าวนาปรังได้

การบริหารจัดการน้ำ : ราษฎร มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๒๗๕ คน

ลำดับที่	กลุ่มบ้าน	จำนวนสมาชิก	พื้นที่ (ไร่)	จำนวนเฮกต้า
๑	บ้านนายาง ฝ่ายหัวซิว	๑๕	๕๒.๒๐	๘.๓๕
๒	บ้านนายาง อ่างเก็บน้ำ	๑๖	๕๕.๕๐	๘.๘๘
๓	บ้านนาซอน อ่างเก็บน้ำ	๔๒	๑๙๖.๕๐	๓๑.๔๔
๔	บ้านหัวซิว อ่างเก็บน้ำ	๖๑	๒๘๐	๔๔.๘๐
๕	บ้านหัวซิว ฝ่ายน้ำเกี๋ยง	๑๘	๑๐๕.๘๐	๑๖.๙๒
๖	บ้านน้ำเกี๋ยง ฝ่ายน้ำเกี๋ยง	๖๖	๓๗๕.๑๐	๖๐.๐๑
๗	บ้านนาซิบ ฝ่ายนาซิบ	๕๗	๙๐.๙๐	๑๔.๕๔
	รวม	๒๗๕	๑,๑๕๖	๑๘๔.๙๔

๒. การขุดสระน้ำประจำไร่นาของเกษตรกร โดยกระจายตามหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ขนาดความจุ ๑,๒๕๐ ลูกบาศก์เมตร ปิละ ๒๕ สระ รวม ๒๒๕ สระ ทำให้พื้นที่ทำการเกษตรรอบศูนย์ฯ จำนวน ๒,๕๐๐ ไร่ มีผลผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น รวมถึง ได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน ๗ กลุ่ม มีสมาชิกร่วมโครงการ จำนวน ๔,๖๙๐ คน

๓. สนับสนุนการก่อสร้างฝายทดน้ำห้วยซั่ว บ้านนายาง เขตน้ำแก้ง เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นฝายคอนกรีต ขนาดสันฝายกว้าง ๑๕ เมตร สูง ๒.๕ เมตร กั้นบริเวณลำน้ำห้วยซั่วเหนือบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยซอนขึ้นไป เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและเกษตรกรรมของราษฎร โดยมีพื้นที่รับประโยชน์ประมาณ ๕๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ หมู่บ้าน คือ บ้านนายาง บ้านอีไล และบ้านหนองคันคู ซึ่งมีประชากรรวมประมาณ ๓๐๐ ครัวเรือน ๑,๕๐๐ คน พร้อมเก็บกักน้ำให้แก่ราษฎรชาวลาวได้ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

๔. การก่อสร้างฝายทดน้ำเพิ่มเติม เนื่องจากรัฐบาลลาว เห็นความสำคัญของการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยซอนและฝายห้วยซั่ว ซึ่งให้ประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่บริเวณนั้น และเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำแห่งนี้ได้คุ้มค่ามากกว่าเดิม รัฐบาลลาวจึงสร้างฝายทดน้ำขึ้นอีก จำนวน ๓ แห่ง อยู่ในเขตบ้านน้ำเกี้ยว ๑ แห่ง และบ้านนาซับ ๒ แห่ง โดยมีพื้นที่รับประโยชน์ประมาณ ๘๐๐ ไร่ มีราษฎรรวมประมาณ ๘๕๐ ครอบครัว จำนวน ๓,๕๐๐ คน ดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนเมษายน ปี ๒๕๕๔

เสด็จฯ ไปทรงเปิดฝายท้วยซัว เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒

ผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ

ตั้งแต่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยซอนพร้อมระบบส่งน้ำเสร็จเรียบร้อย สามารถเก็บกักน้ำ และส่งน้ำให้แก่ราษฎรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการฯ ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตรกรรมอย่างพอเพียง

ในฤดูฝน มีพื้นที่เพาะปลูกไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เฮกตาร์ (๓,๑๒๕ ไร่) สามารถเพิ่มผลผลิต จาก ๒.๕๐ ตัน/เฮกตาร์ (๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่) เป็น ๔.๒๐ ตัน/เฮกตาร์ (๖๗๒ กิโลกรัม/ไร่)

ผลผลิตข้าวที่เพิ่มขึ้น ๒๗๒ กิโลกรัม/ไร่ หากคิดเป็นตัวเงิน จากพื้นที่เพาะปลูก ๓,๑๒๕ ไร่ จะได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ๘๕๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี หากคิดที่ราคาโดยเฉลี่ย ๙ บาท/กิโลกรัม ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นมูลค่ารวม ๗,๖๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

ในฤดูแล้ง จากที่ไม่เคยทำการเพาะปลูกได้เลย ทำให้สามารถเพาะปลูกได้ทุกปี ซึ่งตามแผนเดิมในฤดูแล้งจะสามารถเพาะปลูกได้เพียง ๘๐ เฮกตาร์ (๕๐๐ ไร่) แต่มีการเพาะปลูกกันจำนวนมากไม่ต่ำกว่า ปีละ ๑๕๐ เฮกตาร์ (๙๓๗.๕ ไร่)

จึงต้องทำการเสริมสันทางระบายน้ำล้น เพื่อเพิ่มความจุน้ำอีก ๒ แสน ลูกบาศก์เมตร ทำให้ความจุเพิ่มขึ้นเป็น ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร

สำหรับผลผลิตข้าวนาปรังเฉลี่ย ๔.๓ ตัน/เฮกตาร์ (๖๘๘ กิโลกรัม/ไร่) จะได้ผลผลิตรวม ๖๔๕,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี หากคิดที่ราคาโดยเฉลี่ย ๙ บาท/กิโลกรัม จะมีรายได้คิดเป็นมูลค่ารวม ๕,๘๐๕,๐๐๐ บาท/ปี

จากผลตอบแทนดังกล่าว เฉลี่ยรวมปีละ ๗,๖๕๐,๐๐๐ บาท + ๕,๘๐๕,๐๐๐ บาท = ๑๓,๔๕๕,๐๐๐ บาท/ปี หักค่าลงทุนไร่ละประมาณร้อยละ ๖๐ กำไรร้อยละ ๔๐ เปอร์เซนต์ จะเหลือกำไรสุทธิ ปีละ ๑๓,๔๕๕,๐๐๐ x ๐.๔๐ = ๕,๓๘๒,๐๐๐ บาท ดังนั้น เมื่อคำนวณจากระยะเวลาการส่งน้ำมาแล้ว ๑๖ ปี คิดเป็นกำไรสุทธิ ๘๖,๑๑๒,๐๐๐ บาท หักค่าลงทุนก่อสร้างอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ จำนวน ๘๔ ล้านบาท ถึงปัจจุบันถือว่าคุ้มทุนแล้ว

ผลตอบแทนจากการ พัฒนาแหล่งน้ำ

ฤดูฝน

ฤดูแล้ง

ข้าว 850,000 กก./ปี, พืชอื่นๆ

ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากเดิมที่เคยทำได้

มูลค่า 7.6 ล้านบาท

ข้าว 645,000 กก./ปี, พืชอื่นๆ

ผลผลิตจากเดิมทำไม่ได้

ปัจจุบันทำผลผลิตได้ มูลค่า 5.8 ล้านบาท

“ขาดทุน คือ กำไร”

อ่างเก็บน้ำห้วยซอนก่อสร้าง 84 ล้านบาท

มีระบบชลประทาน

สามารถปลูกข้าวและพืชอื่นๆ, เลี้ยงสัตว์

ผลตอบแทนสู่เกษตรกร

มูลค่ากำไรคงเหลือ 5.3 ล้านบาท/ปี

ส่วนฝายห้วยซิว นั้น ในฤดูฝนเพาะปลูกได้ ๘๐ เฮกตาร์ (๕๐๐ ไร่) สามารถเพิ่มผลผลิตจาก ๒.๕ ตัน/เฮกตาร์ (๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่) เป็น ๔.๒ ตัน/เฮกตาร์ (๖๗๒ กิโลกรัม/ไร่) ได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ๒๗๒ กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นเงินประมาณ ๑,๒๒๔,๐๐๐ บาท/ปี

ในขณะที่ฤดูแล้ง จะเพาะปลูกได้ ๒๐ เฮกตาร์ (๑๒๕ ไร่) ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๔.๓ ตัน/เฮกตาร์ (๖๘๘ กิโลกรัม/ไร่) คิดเป็นเงินประมาณ ๗๗๔,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทนจากฝายห้วยซิวต่อปี จะได้ประมาณ ๑,๙๙๘,๐๐๐ บาท หากคิดค่าลงทุนร้อยละ ๖๐ กำไรร้อยละ ๔๐ จะได้กำไรสุทธิปีละประมาณ ๗๙๙,๒๐๐ บาท

๒๕ ปี มีน้ำ ได้ข้าว

- อ่างเก็บน้ำห้วยซอน : ความจุ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ ๓,๑๒๕ ไร่
- ฝายห้วยซิว : พื้นที่รับประโยชน์ ๕๐๐ ไร่

<p>ผลผลิต ๓๒๐ กิโลกรัม/ไร่</p>	<p>ผลผลิต ๔๖๐ กิโลกรัม/ไร่</p>	<p>ผลผลิต ๖๘๘ กิโลกรัม/ไร่</p>
ก่อนมีโครงการ	๑๐ ปี	ปัจจุบัน

การพัฒนาที่ดิน

ลักษณะดินของพื้นที่ศูนย์ฯ ส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมาก มีปฏิกิริยาของดินเป็นกรด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ ๔.๓ - ๕.๓ ดินส่วนใหญ่เป็นทรายแป้ง และทรายละเอียด ทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี ดินมีลักษณะแน่นทึบ มีการดำเนินการดังนี้

๑. งานปรับปรุงที่ดิน

- ส่งเสริมการสาธิตผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๑ ในแปลงสาธิต เพื่อให้คุณภาพของดินมีความร่วนซุยอุ้มน้ำได้ดี มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชมากขึ้น อีกทั้งทำให้เกษตรกรได้เรียนรู้วิธีการผลิตปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ ฟางข้าว เศษหญ้า และมูลสัตว์ ส่งผลให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ทำให้รายได้ของเกษตรกรสูงขึ้น

- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ (ปุ๋ยหมักแห้ง) ใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๑ ร่วมกับน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งเป็นปุ๋ยที่ทำให้ดินโปร่งร่วนซุย ระบบรากพืชขนานอาหารได้ง่ายมากขึ้น มีธาตุอาหารและจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น นิยมใช้กับนาข้าวและพืชผัก โดยใช้วัสดุที่มีในศูนย์ฯ เช่น ก้อนเห็ดที่ไม่สามารถเก็บดอกเห็ดได้แล้ว มูลวัว มูลสุกร เศษวัสดุที่เหลือจากการเลี้ยงหมูหลุม เป็นต้น

- ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ เพื่อเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์และฮอร์โมนที่จำเป็นต่อพืช ทำให้พืชมีการเจริญเติบโตเต็มที่ เกษตรกรสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับปุ๋ยหมัก โดยจะส่งผลทำให้พืชผักมีการดูดซับธาตุอาหารมากขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้นำน้ำหมักชีวภาพมาใช้ร่วมกับการไถกลบตอซัง เพื่อปรับโครงสร้างของดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินให้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

- ส่งเสริมการผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเร่ง พด.๗ ซึ่งผลิตจากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น เช่น ตะไคร้หอม ข่า สะเดา บอระเพ็ด เป็นต้น ช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการใช้สารเคมี ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารพิษ เป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งเกษตรกรมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการไถกลบพืชขณะที่ยังเขียวสดอยู่ลงในดิน ในช่วงที่พืชเริ่มออกดอกปล่อยให้ย่อยสลายประมาณ ๗ - ๑๔ วัน แล้วจึงปลูกพืชหลักตาม เป็นพืชตระกูลถั่ว มีปริมาณไนโตรเจนในต้น ใบ และรากสูง ช่วยเพิ่มปุ๋ยในดินและทำให้ดินโปร่งร่วนซุย พืชปุ๋ยสดที่ส่งเสริมให้ปลูก ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว เป็นต้น

■ อบรมการเก็บตัวอย่างดินและการวิเคราะห์ดินอย่างง่ายด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ดินอย่างง่าย (Soil Test Kit) เพื่อประโยชน์ในการวางแผนในการปลูกพืช ลดต้นทุนการผลิต เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการดินเพื่อการปลูกพืชที่ถูกต้อง โดยอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ฯ ให้เกิดความชำนาญและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจได้

สภาพพื้นที่	วิธีการ	ผลการดำเนินงาน
แปลงนาข้าว (นาปี-นาแซง) (จุดที่ ๑ : N 2003339 E 233517)	- ปรับปรุงแปลงนา ใสปุ๋ยขาว ปลูกใสน้อพริกกันเป็นปุ๋ยพืชสด ๒ ครั้ง ใสปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี (หยุดใสตั้งแต่ปี ๒๕๔๖)	- ดินมีอินทรีย์วัตถุสูงขึ้นตลอดชั้นดิน โดยดินบน เพิ่มจากร้อยละ ๑.๐๖ เป็นร้อยละ ๑.๕๘ ปฏิกริยาของ ดินบนสูงขึ้นจาก ๔.๔ เป็น ๕.๓ ความเค็มของดินลดลงจาก ๐.๒๑ เหลือ 0.04 Ds/m
แปลงพืชไร่ (จุดที่ ๒ : N 2003390 E 233584)	- ปลูกแฝกตามแนวระดับ ปลูกใสน้อพริกกัน และปอเทือง ใสปุ๋ยขาว ปรับปฏิกริยาของดิน	- ดินมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ ๑.๑๒ เป็นร้อยละ ๑.๕๒
แปลงขยายพันธุ์ปุ๋ยพืชสด และ แปลงหญ้าแฝก (จุดที่ ๓ : N 206339 E 233517)	- ปรับสภาพพื้นที่ ใสปุ๋ยขาว ปุ๋ยหมัก	- ดินมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๐.๕๔ เป็นร้อยละ ๑.๐๑
แปลงไม้ผล (จุดที่ ๔ : N 2003436 E 233644)	- ใสปุ๋ยขาว ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี ตามช่วงเวลาปลูกแฝก	- ดินมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น ยกเว้น pH ส่วนโซเดียมลดลงจาก ๑.๖ เหลือ 0.04 Ds/m
แปลงนารวม (จุดที่ ๕ : N 2003600 E 233713)	- ใสปุ๋ยขาว ปุ๋ยหมัก ปลูกใสน้อพริกกัน แล้วไถกลบ ๒ - ๓ ครั้ง	- ดินมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๑.๐ เป็นร้อยละ ๑.๗๙

บริเวณจุดเจาะสำรวจดิน ภายในพื้นที่ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร
ห้วยซอน-ห้วยซั่ว เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

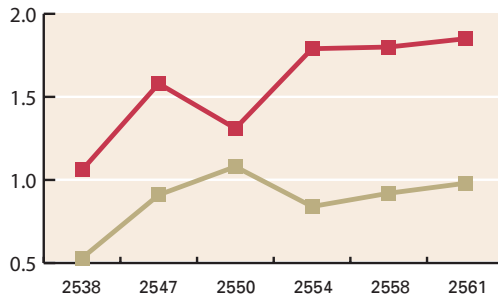

- จุดเจาะสำรวจดินช่วงปี ๒๕๓๘
- จุดเจาะสำรวจดินช่วงปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

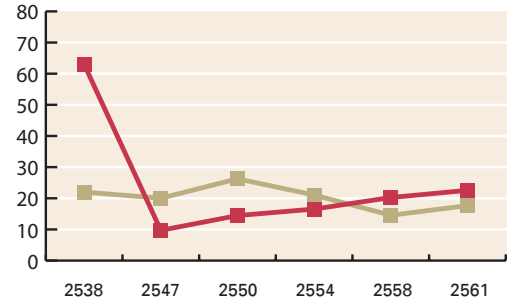
■ ผลการสำรวจและวิเคราะห์ดิน : จากการเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเคมีอันเกิดจากกิจกรรมการปรับปรุงบำรุงดิน ภายในบริเวณพื้นที่ศูนย์ฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า คุณสมบัติทางเคมีของดินมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งดินบนและดินล่าง แสดงให้เห็นถึงดินบริเวณภายในศูนย์ฯ มีความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติเพิ่มขึ้นและเหมาะสำหรับการปลูกพืช

แผนภาพแสดงความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ศูนย์ฯ

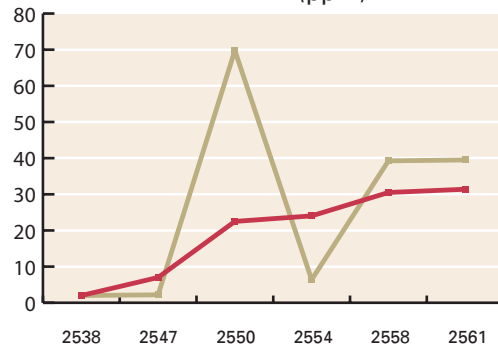
อินทรียัตถุ (%OM)

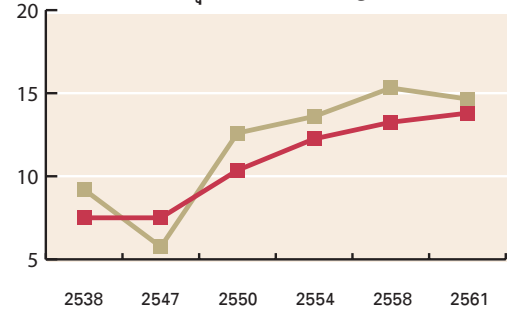
ฟอสฟอรัส (ppm)

โพแทสเซียม (ppm)

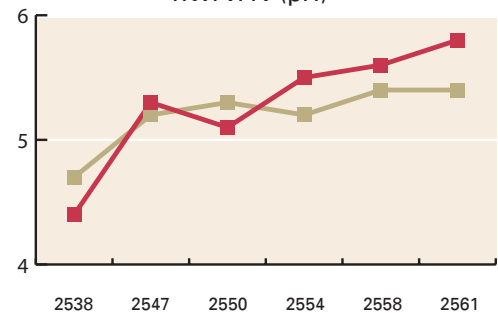

ประจุบวก (me/100g)

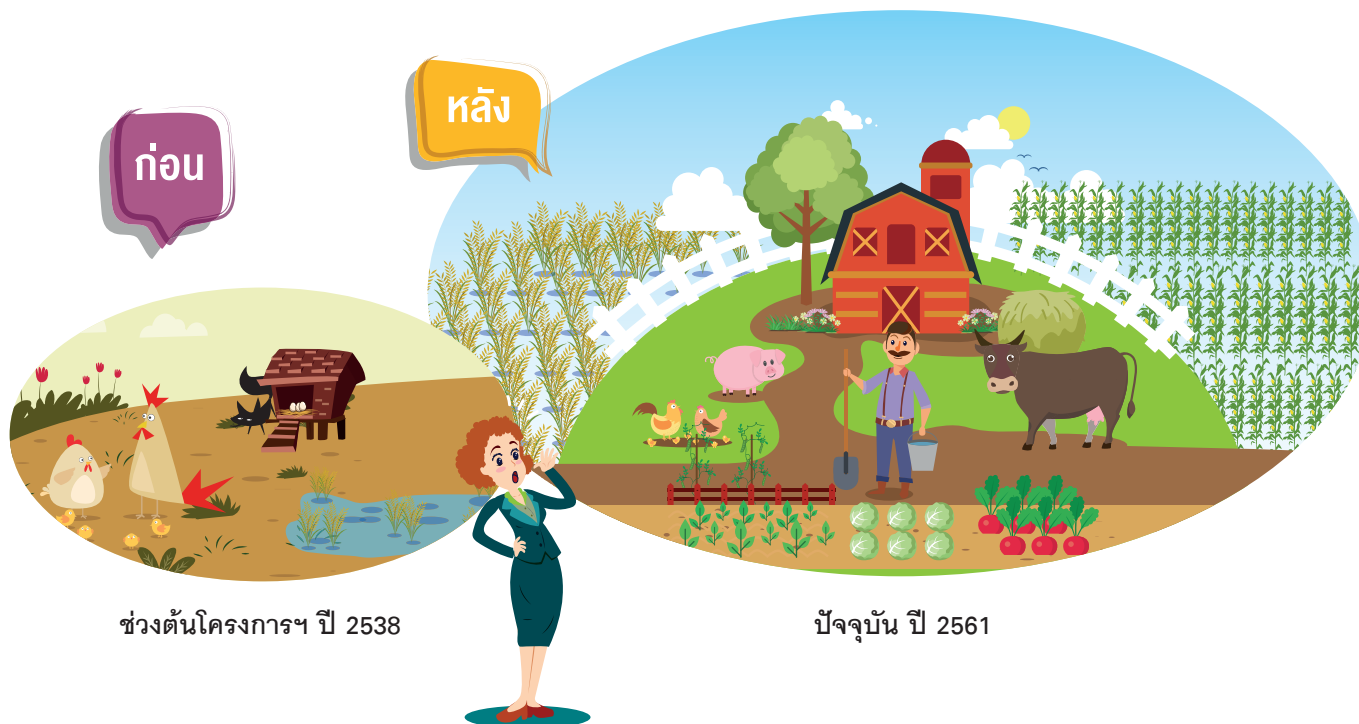

■ ดินบน
■ ดินล่าง

กรด-ด่าง (pH)

ความสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ศูนย์ฯ ช่วงต้นโครงการ เทียบกับปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2538-2561)

ช่วงต้นโครงการฯ ปี 2538

ปัจจุบัน ปี 2561

ตารางการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ศูนย์ฯ

ปี พ.ศ.	อินทรีย์วัตถุ		ฟอสฟอรัส		โพแทสเซียม		ประจุบวก		กรด-ด่าง	
	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง
๒๕๓๘	๑.๐๖	๐.๕๓	๖๓.๐๐	๒๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๗.๕๐	๙.๒๐	๔.๔๐	๔.๗๐
๒๕๔๗	๑.๕๘	๐.๙๑	๙.๗๑	๒๐.๐๑	๗.๐๐	๒.๒๐	๗.๕๐	๕.๗๕	๕.๓๐	๕.๒๐
๒๕๕๐	๑.๓๑	๑.๐๘	๑๔.๔๕	๒๖.๒๕	๒๒.๕๐	๖๙.๗๗	๑๐.๓๖	๑๒.๖๐	๕.๑๐	๕.๓๐
๒๕๕๔	๑.๗๙	๐.๘๔	๑๖.๕๔	๒๑.๐๕	๒๔.๐๓	๖.๓๙	๑๒.๒๕	๑๓.๖๐	๕.๕๐	๕.๒๐
๒๕๕๘	๑.๘๐	๐.๙๒	๒๐.๒๕	๑๔.๕๕	๓๐.๕๐	๓๙.๒๕	๑๓.๒๕	๑๕.๑๕	๕.๖๐	๕.๔๐
๒๕๖๑	๑.๘๕	๐.๙๘	๒๒.๕๕	๑๗.๖๕	๓๑.๔๐	๓๙.๕๐	๑๓.๘๐	๑๔.๖๕	๕.๘๐	๕.๔๐

๒. งานอนุรักษ์ดินและน้ำ

เกษตรกรได้รับความรู้ในการขยายพันธุ์หญ้าแฝก โดยสามารถผลิตเพื่อส่งขายให้กับศูนย์ฯ ในส่วนกิจกรรมการบริการแจกกล้าหญ้าแฝก มีเกษตรกรสนใจขอรับบริการกล้าหญ้าแฝกนำไปปลูกในพื้นที่ของตนเอง อาทิ บริเวณขอบบ่อและคันนา เป็นต้น เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ลดการพังทลายของหน้าดิน รวมถึงภาคเอกชนที่ขอรับพันธุ์หญ้าแฝกไปปลูกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน อาทิ โครงการน้ำเทิน ๒ และโครงการบ้านบ่อทองแขวงคำม่วน เป็นต้น

๓. งานสำรวจและการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม ทำให้เกษตรกรเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยว มาเป็นการเกษตรแบบผสมผสาน

๔. งานฝึกอบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ทำให้เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรม เข้าใจและเรียนรู้วิธีการเก็บตัวอย่างดิน การวิเคราะห์ดินเบื้องต้น การวางแผนการใช้ที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดินอย่างถูกวิธี อาทิ การไถกลบตอซัง และการใช้ปุ๋ยพืชสดร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๑ น้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ สารป้องกันแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเร่ง พด.๗ สำหรับนำมาใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ผลผลิตที่ได้เพิ่มมากขึ้นในขณะที่ต้นทุนในการผลิตลดลง เป็นแบบอย่างที่สามารถแนะนำให้แก่กลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่นได้ต่อไป

การพัฒนาด้านวิชาการเกษตร

ลักษณะอาชีพโดยทั่วไปของราษฎรในพื้นที่ศูนย์ฯ มีลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากชุมชนในชนบทของประเทศไทย ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำของป่า มีเกษตรกรบางรายได้ปรับเปลี่ยนอาชีพไปขายแรงงาน ทำธุรกิจค้าขาย และมีการออกไปรับจ้างทั่วไปนอกชุมชน

ปัญหาของการพัฒนาการเกษตรที่พบ คือ ประสิทธิภาพการผลิตที่อาศัยการผลิตแบบดั้งเดิม คือปลูกข้าวปีละครั้งโดยอาศัยน้ำฝน และมีบางส่วนเป็นพื้นที่ดอน หากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้ผลผลิตข้าวไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืช สัตว์ศัตรูพืช ปัญหาเรื่องดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ตลอดจนการขยายตัวของเมืองเพิ่มขึ้น และเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตพืชที่ขาดความรู้ความเข้าใจ โดยมีการดำเนินการดังนี้

๑. กิจกรรมข้าว ดำเนินการผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดี เป็นที่นิยมบริโภค ให้ผลผลิตต่อไร่สูง มีความต้านทานโรคและแมลง ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์หอมท่าดอกคำ ๑ ท่าสะโน ๓ พันธุ์ CR-203 และ Q5 สำหรับแจกจ่ายให้เกษตรกรในพื้นที่โดยรอบบริเวณศูนย์ฯ และเกษตรกรทั่วไปที่สนใจ โดยใช้กระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยเพื่อพัฒนาสู่การผลิตข้าวอินทรีย์ ผลผลิตที่ได้ในฤดูนาปีเฉลี่ย ๔๗๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือเฉลี่ย ๔๗.๕ ถังต่อไร่ ส่วนแปลงสาธิตการผลิตข้าวในฤดูนาปรังเฉลี่ย ๕๖๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือเฉลี่ย ๕๖ ถังต่อไร่ การผลิตข้าวทั้ง ๒ ฤดูกาลผลิตปลูกโดยระบบเกษตรอินทรีย์ ใช้ปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น โดยเฉพาะการผลิตข้าวพันธุ์ CR-203 ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๕๐ - ๖๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวพันธุ์น้ำตาลให้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๒๐ - ๖๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

ข้อมูลการผลิต	ปี ๒๕๓๗	ปี ๒๕๔๗	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๖๒
๑. พันธุ์ข้าว	พื้นเมือง	พื้นเมือง	น้ำตาล, CR 203, พื้นเมือง, สันป่าตอง	ท่าดอกคำ- ๑, ๓,๘,๑๑ ท่าสะโน ๑	ท่าดอกคำ ๑, ท่าสะโน ๓, CR-203, Q5
๒. พื้นที่ปลูก (เฮกตาร์)	๑๐๐	๑๐๐	๓๕๐	๕๐๐	๔๐๐
๓. ผลผลิตเฉลี่ย (ตัน/เฮกตาร์)	๒.๘๗	๓.๐	๓.๕	๔.๓	๓.๘
๔. มูลค่ารวม (ล้านกีบ)	๓๕๙	๖๗๕	๒๑๔	๔๘๓	๕๘๐

การผลิตข้าวในศูนย์ฯ

ปี 2537

พันธุ์พื้นเมือง

ผลผลิต	2.87	ตัน/เฮกตาร์
พื้นที่ปลูก	100	เฮกตาร์
มูลค่ารวม	309	ล้านบาท

นาปรัง 560 กิโลกรัม/ไร่

ปี 2562

พันธุ์ท่าดอกคำ1, ท่าสะโน3, cr-203, Q5

ผลผลิต	3.8	ตัน/เฮกตาร์
พื้นที่ปลูก	400	เฮกตาร์
มูลค่ารวม	580	ล้านบาท

นาปี 475 กิโลกรัม/ไร่

๒. กิจกรรมไม้ผล และไม้ยืนต้น

๒.๑ การจัดทำแปลงสาธิตการผลิตไม้ผลในพื้นที่ ๑๐ ไร่ เช่น มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย มะยงชิด ส้มโอ และมะนาววงบ่อ เป็นต้น

๒.๒ การจัดทำแปลงสาธิตการผลิตรูปแบบต่างๆ อาทิ ไม้ตง ไม้หวาน กฤษณา เป็นต้น สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้

๒.๓ การปลูกพืชเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ และศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทดลองปลูกยางพารา และการปลูกพืชทดแทนพลังงาน หรือพืชพลังงานทางเลือก ได้แก่ การทดลองปลูกปาล์มน้ำมันนุสรุชาญ์ธานี ๒ อายุ ๘ - ๑๐ ปี มีจำนวนทะลายต่อต้นเท่ากับ ๓.๓๓ ทะลาย น้ำหนักต่อทะลาย ๑๕.๖ กิโลกรัมต่อต้น และน้ำหนักทะลายต่อไร่ต่อปี เท่ากับ ๒.๑๔ ตัน

๒.๔ ไม้ผลที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว ได้แก่

- ลิ้นจี่พันธุ์นครพนม ๑ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓๓ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี และขยายกิ่งพันธุ์ดี จำนวน ๑,๕๐๐ กิ่งต่อปี

- การผลิตส้มโอพันธุ์ดี ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๗๘๕ กิโลกรัมต่อไร่ และขยายกิ่งพันธุ์ดี จำนวน ๘๐๐ กิ่ง

- การผลิตมะนาววงบ่อ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๑๑,๙๒๕ ลูกต่อไร่ต่อปี และขยายกิ่งพันธุ์ดี จำนวน ๑,๘๐๐ กิ่ง

ผลผลิตไม้ผลที่ได้นำออกจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้หมุนเวียนภายในโครงการศูนย์ฯ และแจกแก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย

ข้อมูลการผลิต	ปี ๒๕๓๗	ปี ๒๕๔๗	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๖๒
๑. มะม่วง	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐
๒. ลิ้นจี่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๗,๕๐๐
๓. ลำไย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๓,๐๐๐
๔. ไม้ผลอื่นๆ (มะละกอ, น้อยหน่า, มะนาว, ส้มโอ)	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๔,๐๐๐
รวม	๑๒,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	๑๙,๕๐๐

๓. **กิจกรรมผัก** ในแต่ละปีศูนย์ฯ ดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมผักให้แก่เกษตรกรชาวลาว ดังนี้

๓.๑ ดำเนินการปลูกผักชนิดต่างๆ ด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ศูนย์ฯ เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกร สามารถให้ผลผลิต ดังนี้ กะหล่ำปลี ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ บรอกโคลี ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ คะน้า ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ กวางตุ้งดอก ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผักกาดหอม ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๗๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผักบุ้งจีน ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็นต้น

ผลผลิตปลูกผัก

ระบบอินทรีย์ในพื้นที่ศูนย์ฯ

๓.๒ การจัดทำแปลงสาธิตการผลิตผักฤดูฝน โดยใช้เทคนิคมุงหลังคาด้วยพลาสติกใสคลุมแปลง มีผลผลิตดังนี้ ผักชี ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ และการผลิตพืชพื้นบ้าน พริก มะเขือเปราะ บวบ ถั่วพักยาว ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งขายได้ราคาดี และเป็นที่ต้องการของตลาดสูง

๔. กิจกรรมพืชไร่ ดำเนินการผลิตพืชไร่ตามหลักวิชาการเกษตร เพื่อเป็นจุดเรียนรู้การผลิตที่เหมาะสมและเป็นแปลงต้นแบบให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่สนใจ สามารถให้ผลผลิตดังนี้ ข้าวโพดหวาน ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๙๖๕ กิโลกรัมต่อไร่ และข้าวโพดข้าวเหนียว ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๗๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

๕. กิจกรรมการผลิตเห็ด ดำเนินการจัดสร้างโรงเรือน จำนวน ๓ หลัง ในแต่ละปีมีการผลิตหัวเชื้อเห็ดขอนขาว เห็ดบด เห็ดนางฟ้า และเห็ดนางรม เพื่อการจำหน่ายจ่ายแจกแก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย รวมปีละ ๗,๕๐๐ ก้อน การผลิตหัวเชื้อเห็ดในเมล็ดพืช และการผลิตหัวเชื้อเห็ดในเมล็ดข้าวปีละ ๑,๕๐๐ ขวด ผลิตหัวเชื้อเห็ดในอาหารรุ้น จำนวน ๒๒๕ ขวด ผลผลิตเฉลี่ยของเห็ดนางฟ้าและเห็ดนางรม จำนวน ๔,๕๐๐ ก้อน ให้ผลผลิต ๑,๒๒๕ กิโลกรัมต่อรอบการผลิต เห็ดขอนขาว จำนวน ๒,๕๐๐ ก้อน ให้ผลผลิต ๓๒๐ กิโลกรัมต่อรอบการผลิต

๖. กิจกรรมอื่นๆ ได้แก่

■ แปลงสาธิตการผลิตหม่อน อาทิ พันธุ์บุรีรัมย์-๖๐ สามารถขยายพันธุ์ได้ปีละประมาณ ๕,๐๐๐ ท่อน

ข้อมูลการผลิต	ปี ๒๕๓๗	ปี ๒๕๔๗	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๖๒
๑. การผลิตหัวเชื้อเห็ดขอนขาว นางฟ้าและนางรม (ก้อน)	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๒,๕๐๐
๒. การผลิตหัวเชื้อเห็ดในรุ้น (ขวด)	๕๐	๕๐	๘๐	๑๐๐	๒๒๒๕
๓. การผลิตหัวเชื้อเห็ดในเมล็ดพืช (ขวด)	๑๕๐	๑๕๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
๔. การผลิตหัวเชื้อเห็ดในเมล็ดข้าว (ขวด)	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐

- การผลิตไม้ดอก ไม้ประดับ อาทิ การขยายพันธุ์เฟื่องฟ้าปีละ ๖๐๐ กระถาง เป็นต้น
- การขยายพันธุ์ชาทอง ปีละประมาณ ๓,๐๐๐ กิ่ง
- การปลูกพืชทดแทนพลังงาน เพื่อเป็นแปลงต้นแบบสำหรับการขยายพันธุ์ อาทิ มันสำปะหลัง (พันธุ์ระยอง ๗ และระยอง ๙) และอ้อย เป็นต้น

๗. การฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาการ จัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีในการผลิตพืชให้กับเกษตรกร ได้ดำเนินการปีละ ๘๐ ราย จำนวน ๒ รุ่น (รุ่นละ ๔๐ ราย) มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่หลากหลาย อาทิ การผลิตข้าวปลอดภัย การผลิตผักปลอดสารพิษ การผลิตไม้ผลและการผลิตพืชไร่ การขยายพันธุ์พืช การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เป็นต้น

องค์ความรู้งานพัฒนาด้านวิชาการเกษตร

๑. กิจกรรมเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

ได้นำเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์มาทดสอบระบบการผลิตข้าวในพื้นที่ศูนย์ฯ โดยการใช้ปุ๋ยคอก ๑.๕ ตันต่อไร่รองพื้น และปุ๋ยหมักชีวภาพอัตรา ๒๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ น้ำหมักชีวภาพอัตรา ๔ ลิตรต่อไร่ ก่อนไถแปร แล้วคราดกลบ และปักดำ พบว่า เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ไม่ทำให้ผลผลิตข้าวแตกต่างจากวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีในปีแรกๆ แต่ทำให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยลดลงจาก ๓๗๕,๐๐๐ กีบต่อไร่ (๑,๕๐๐ บาท) ไปเป็น ๑๒๕,๐๐๐ กีบต่อไร่ (๕๐๐ บาท) ซึ่งลดลงมากกว่าร้อยละ ๗๐ ในขณะที่ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปีต่อ ๆ มา โดยพบว่า ข้าวพันธุ์ CR-203 ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวพันธุ์ Q5 ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวพันธุ์ท่าดอกคำ ๑ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือประมาณ ๔.๖ ตัน

ปุ๋ยหมักจากเศษพืช เศษใบไม้

ต่อเฮกตาร์ เนื่องจากดำเนินการในพื้นที่ขนาดเล็ก และสามารถควบคุมระดับน้ำได้ตลอดช่วง
เวลาการปลูก และกระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ยังทำให้สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมี ผลผลิตมี
แนวโน้มเพิ่มขึ้นในปีต่อมา

๒. กิจกรรมเทคโนโลยีการผลิตผักอินทรีย์

ได้นำเทคโนโลยีการผลิตผักอินทรีย์มาทดสอบระบบการผลิตผักในพื้นที่ศูนย์ฯ มี
การทดสอบในผักหลายชนิดตามฤดูกาล เช่น กะหล่ำปลี บรอกโคลี ผักกาดหอม (ผักกวางตุ้ง)
ถั่วฝักยาว โดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพอัตรา ๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ รองพื้นก่อนปลูก หลังจากนั้น
มีการใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพอัตรา ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ทุก ๑๕ วัน และใช้น้ำหมักชีวภาพผสมน้ำ
อัตรา ๑๐๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร รดทุก ๓ - ๕ วัน พบว่ากะหล่ำปลี เฉลี่ย ๓,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
บรอกโคลี ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ คะน้า ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
กวางตุ้งดอก ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผักกาดหอม ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๗๐๐ กิโลกรัม
ต่อไร่ ผักบุ้งจีน ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผักชีจีน ๑,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ และ
การผลิตพืชพื้นบ้าน พริก มะเขือเปราะ บวบ ถั่วฝักยาว ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่
ซึ่งขายได้ราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาดสูง อีกทั้งยังสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ ทำให้
มีความปลอดภัยต่อกระบวนการผลิตและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

๓. กิจกรรมเทคโนโลยีการผลิตมะนาวในฤดูแล้ง

ได้นำเทคโนโลยีการปลูกมะนาวในฤดูแล้ง เป็นการบังคับให้ได้ผลผลิตนอกฤดู ใช้เทคนิค
วิธีรดน้ำในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน สามารถทำได้ทุกสายพันธุ์
โดยปลูกในท่อซีเมนต์พร้อมฝาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๐ - ๑๑๐ เมตร
วางในระยะ ๓ x ๔ เมตร (๑๓๔ ต้นต่อไร่) เติมดินผสมปุ๋ยคอกและขี้เถ้า
แกลบ อัตรา ๒:๑:๑ เสริมด้วยปุ๋ยหมัก เศษเปลือกถั่ว ปลูกโดย
รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๑๐๐ กรัม/หลุม
ให้น้ำทุก ๑ - ๒ ต่อครั้งหลังปลูก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ ในอัตรา
๑๐๐ - ๒๐๐ กรัมต่อต้น จนถึงระยะออกดอก คลุมโคน ตัดแต่งกิ่งอยู่
เสมอ เพิ่มดินปลูกและใส่ปุ๋ยคอกเพิ่ม พบว่า มะนาวในฤดูแล้งให้ผลผลิต
เฉลี่ย ๑๑,๙๒๕ ลูกต่อไร่ต่อปี ยังสามารถขยายกิ่งพันธุ์ดี จำนวน ๑,๘๐๐ กิ่ง
ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ

๔. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจและเห็ดพื้นเมือง

การผลิตก้อนเชื้อเห็ดและการผลิตเห็ด

ขั้นตอน โดยใช้วัสดุเพาะเห็ด ดังนี้ ขี้เลื่อย ๑๐๐ กิโลกรัม รำละเอียด ๕ กิโลกรัม ปูนขาว ๑ กิโลกรัม ดิเกลื้อ ๐.๒ กิโลกรัม

วิธีทำ ผสมสูตรอาหารทั้งหมดเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน เพิ่มความชื้นโดยการรดน้ำลงไป ให้มีความชื้นร้อยละ ๖๐ นำส่วนผสมบรรจุถุงพลาสติกทึบร้อน ขนาด ๖.๕ x ๑๒.๕ นิ้ว น้ำหนัก ๘๐๐ กรัมต่อถุง อัดให้แน่นพอสมควร ใส่คอพลาสติกจุกด้วยสำลีและปิดด้วยกระดาษ แล้วนำไปนึ่งฆ่าเชื้อ แบบไม่ใช้ความดัน ๓ ชั่วโมง อุณหภูมิ ๑๐๐ องศาเซลเซียส เมื่อครบตาม เวลานึ่งฆ่าเชื้อ ปล่อยให้เย็นแล้วใส่เชื้อเห็ดจากเมล็ดข้าวฟ่างและฟักเชื้อ ๕๐ - ๑๒๐ วัน โดยการ เก็บไว้ในโรงพักเชื้อไม่ให้โดนแสงแดดและความชื้น หากพบว่าก้อนเชื้อเห็ดเกิดราดำหรือราเขียว ให้รีบแยกออกเพื่อทำลายทันที

วิธีการเปิดดอกเห็ดนางฟ้า การเปิดดอกทำได้โดยดึงจุกที่อุดปากหรือปิดถุงออก รดน้ำให้ความชื้นภายในโรงเรือน เช้า กลางวัน และเย็น แต่ระวังอย่าให้น้ำเข้าถุงก้อนเชื้อ เพราะ จะทำให้ก้อนเชื้อเน่าและเสียหายเร็ว หลังจากเปิดถุงได้ ๑๔ วัน การเก็บเกี่ยวดอกเห็ดใช้มือจับ ดอกเห็ดแล้วดึงเบาๆ โยกไปทางซ้ายและขวา ดอกเห็ดจะหลุดออกมา อย่าให้มีเศษของก้านดอก เห็ดติดอยู่ในปากถุงเพราะจะทำให้ก้อนเชื้อเห็ดเน่า เก็บผลผลิตทุกวันช่วงเช้าและช่วงเย็น หลัง เก็บดอกเห็ดรดน้ำเพื่อปรับสภาพความชื้น อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๔ เดือน

วิธีการเปิดดอกเห็ดบดและเห็ดขอนขาว การเปิดดอกทำได้โดยตัดปากถุง ปรับโรงเรือนให้มีสภาพร้อนขึ้นอุณหภูมิประมาณ ๓๓ - ๓๖ องศาเซลเซียส ประมาณ ๒ - ๓ วัน ดอกเห็ดจะเริ่มออก จากนั้นปรับอุณหภูมิ ในโรงเรือนให้ลดลง มีอากาศถ่ายเทได้ดี ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ ๖๐ - ๗๐ มีแสงสว่างปานกลางเพื่อให้ดอกเห็ดเจริญเติบโตต่อไป ในระหว่างให้ผลผลิตแต่ละครั้ง เส้นใยเห็ดบดจะพักตัวประมาณ ๑๕ - ๒๐ วัน ส่วนเห็ดขอนขาวจะทยอยให้ผลผลิต การเก็บดอกเห็ด ควรเก็บวันละ ๒ - ๓ ครั้ง เก็บส่วนต่างๆ ของดอกให้หลุดออกจนหมด เพื่อป้องกันการเน่าเสียจากเศษหรือส่วนของดอกเห็ดที่เหลือติดค้างอยู่ที่ก้อนเชื้อ หลังเก็บดอกเห็ดแล้วรดน้ำเพื่อปรับสภาพความชื้น อายุเก็บเกี่ยว ประมาณ ๔ เดือน

การผลิตเห็ดนางฟ้าแบบครบวงจร ในโรงขนาด ๔ x ๕ เมตร สามารถบรรจุก้อนเชื้อเห็ดพร้อมเปิดดอกได้ ๒,๐๐๐ ก้อน เห็ด ๑ ก้อน ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๕๐ กรัม หรือเท่ากับ ๗๐๐ กิโลกรัมต่อ ๑ โรงต่อรอบการผลิต คิดเป็นรายได้เท่ากับ ๔๒,๐๐๐ บาท กำไรสุทธิ ๒๖,๐๐๐ บาท หรือคิดเป็นเงินกีบเท่ากับ ๖.๕ ล้านกีบ

๕. กิจกรรมฝึกอบรมและการขยายผล

การขยายผลโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตข้าวอินทรีย์ การผลิตผักอินทรีย์ การผลิตไม้ผลผสมผสานและการขยายพันธุ์ และการผลิตมะนาว ผ่านเกษตรกรครอบครัวต้นแบบของศูนย์ฯ และเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายบริเวณรอบศูนย์ฯ จำนวน ๙ หมู่บ้าน และเกษตรกรที่สนใจตามแขวงต่าง ๆ เช่น แขวงสะหวันนะเขต แขวงบอลิคำไซ แขวงนครหลวงเวียงจันทน์ เป็นต้น รวมถึงนักศึกษาฝึกงานจากโรงเรียนกลีกรมและป่าไม้บอลิคำไซ โรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ ปีละมากกว่า ๑๐๐ คน นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาฝึกงานของประเทศไทย จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นต้น ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐ คน เข้าร่วมฝึกประสบการณ์และร่วมแลกเปลี่ยนเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิต

เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการขยายผลด้านไม้ผลผสมผสานและการขยายพันธุ์พืช เช่น

- นายกาแยง จ่งยาซ่ง บ้านน้ำเคิน เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ
  - นายคำหมั้น เมืองสังข์ทอง แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
  - ศูนย์คำปะแทน เมืองอำพอน แขวงสะหวันนะเขต เป็นต้น
- เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการผลิตข้าวอินทรีย์ เช่น
- นายแก้ว พิมพิสวอย เกษตรกรบ้านนายาง
  - นายคำปน เกษตรกรบ้านน้ำเกียงเหนือ
  - นายจันดวงดี วันนะสุก เกษตรกรบ้านหัวช้าง เมืองนาทรายทอง

นครหลวงเวียงจันทน์

โดยสามารถลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในนาข้าวลงได้มากกว่าร้อยละ ๕๐ เพราะเกษตรกรสามารถทำได้เอง ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกอันจะทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง รวมถึงการบำรุงรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมในระยะยาวตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาด้านปศุสัตว์

เกษตรกรลาวเกือบทุกครัวเรือนนิยมเลี้ยงสัตว์หลายชนิด เช่น วัว ควาย เลี้ยงไว้ใช้งานและขายในยามขาดแคลนเงินทอง ส่วน การเลี้ยงสุกรมีอยู่บ้างแต่ไม่มากนักเนื่องจากข้อจำกัดด้านอาหาร สำหรับ เป็ด ไก่ เลี้ยงไว้บริโภคภายในครัวเรือน โดยศูนย์ฯ มีหน้าที่ ในการจัดทำฟาร์มต้นแบบเป็นการสาธิตการเลี้ยง และถ่ายทอด เทคโนโลยีทางวิชาการ เมื่อเกิดผลผลิตจะส่งเสริมขยายผลให้แก่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร โรงเรียน สถานศึกษา หรือขยายผลไป ในพื้นที่ต่างแขวงของ สปป.ลาว มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑. กิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์

เป็นการสาธิตการเลี้ยงปศุสัตว์พันธุ์ที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว ตลาดต้องการ เป็นที่ต้องการของเกษตรกรและประชาชน เลี้ยงใน สภาพอากาศประเทศ สปป.ลาว ได้ดี ประกอบด้วย

- สาธิตการเลี้ยงโคเนื้อ นำโคพันธุ์ดีมาเลี้ยง คือ โคพันธุ์ซาฮิวาล (Sahiwal) เป็นโคที่ให้ทั้งเนื้อและนม ลำตัวมีขนาดปานกลาง มีสีแดงน้ำตาล ใกล้เคียงกับโคพื้นเมืองของ สปป.ลาว ทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้ดี สีน้ตาลเป็นที่ต้องการ ของเกษตรกรและประชาชน

ในปี ๒๕๖๑ ศูนย์ฯ มีศักยภาพสามารถเลี้ยงโคซาฮิวาลได้ พ่อพันธุ์ ๑ ตัว แม่พันธุ์ ๕ ตัว โครุ่น ๔ ตัว และผลิตลูกโค ๕ ตัว รวมจำนวน ๑๕ ตัว ลูกโคเพศเมียที่ผลิตได้เก็บทดแทนเป็นแม่พันธุ์ในฝูง ส่วนเพศผู้จำหน่ายให้เกษตรกรเลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์ผสมกับแม่พันธุ์พื้นเมือง เพื่อให้ได้ลูกที่ตัวใหญ่ โตเร็ว และราคาดี โดยในปี ๒๕๕๘ ได้นำพ่อโคซาฮิวาลตัวใหม่ไปเปลี่ยน เนื่องจากพ่อพันธุ์เดิมได้ใช้งานมาหลายปี อาจมีโอกาผสมกับลูกสาวแล้วก่อให้เกิดปัญหาเลือดชิดขึ้นในฝูงได้

- สาริตการเลี้ยงสุกร นำสุกรพันธุ์ดี ได้แก่ สุกรพันธุ์ลาร์จไวท์ แลนด์เรจปากช่อง ๕ และหมยชาน เป็นการเลี้ยงทั้งสุกรพันธุ์แท้และลูกผสม ในแต่ละปีมีเป้าหมายการเลี้ยงสุกร พ่อพันธุ์ ๒ ตัว แม่พันธุ์ ๑๔ ตัว สุกรทดแทน ๑๒ ตัว และผลิตลูก ๒๒๔ ตัว ลูกสุกรที่ผลิตได้เก็บทดแทนในฝูงหรือจำหน่ายให้กับเกษตรกรที่สนใจนำไปเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ โดยจะจำหน่ายตัวละ ๔๐๐,๐๐๐ กีบ (๑,๖๐๐ บาท) ในปี ๒๕๕๘ ได้นำสุกรชุดใหม่เป็นเพศผู้จำนวน ๒ ตัว และเพศเมีย จำนวน ๕ ตัว ไปเปลี่ยนพันธุ์กรรมของฝูงสุกรในศูนย์ฯ

- สาธิตการเลี้ยงเป็ดเทศ นำเป็ดเทศพันธุ์ดี ได้แก่ เป็ดเทศพันธุ์ท่าพระ และเป็ดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี (พันธุ์บาบารี) เลี้ยงง่าย โตเร็ว ทนโรค ราคาดี เนื้ออร่อย เป็นที่ต้องการของตลาดในพื้นที่ ในแต่ละปีจะมีเป้าหมายการเลี้ยงพ่อพันธุ์ ๕๐ ตัว แม่พันธุ์ ๒๐๐ ตัว เป็ดเทศทดแทน ๒๕๐ ตัว และผลิตลูกเป็ดเทศ ๖,๐๐๐ ตัว ลูกเป็ดเทศที่ผลิตได้เก็บทดแทนเป็นพ่อแม่พันธุ์ และจำหน่ายให้แก่เกษตรกรและประชาชน สามารถจำหน่ายลูกเป็ดเทศตัวละ ๑๓,๐๐๐ กีบ (๕๒ บาท)

- สาธิตการเลี้ยงไก่ไขโรดไทย (Rhode Thai) และไก่ดำภูพาน ไก่ไขโรดไทยเป็นไก่พันธุ์ไข่ที่ให้ไข่ได้ดีประมาณ ๒๔๐ ฟองต่อปี ส่วนไก่ดำภูพานเป็นพันธุ์ไก่เนื้อพื้นเมืองที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงได้ ไก่ทั้งสองพันธุ์จะสามารถนำมาผลิตเป็นไก่พันธุ์แท้ หรือลูกผสมตามความต้องการของเกษตรกร การเลี้ยงไก่เป็นการเลี้ยงเพิ่มเติมจากกิจกรรมปกติแต่ใช้งบประมาณเท่าเดิม โดยแต่ละปีจะเก็บทดแทนเองและลูกไก่ที่เหลือจะจำหน่ายให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป ลูกไก่ไขโรดไทยตัวละ ๕,๐๐๐ กีบ (๒๐ บาท) และไก่ดำภูพานตัวละ ๗,๐๐๐ กีบ (๒๘ บาท)

- การผลิตพืชอาหารสัตว์ ได้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ปลูกหญ้าพันธุ์ดี ได้แก่ หญ้ารูซี่ จำนวน ๓๐ ไร่ หญ้าเนเปียร์ปากช่อง ๑ จำนวน ๒ ไร่ และหญ้าแพงโกล่า จำนวน ๒ ไร่ ใช้สำหรับเลี้ยงโคของศูนย์ และเป็นการสาธิตให้กับเกษตรกรที่สนใจ อีกทั้งสามารถสำรองเป็นอาหารหยาบสำรองได้ในฤดูแล้งที่อาหารหยาบขาดแคลน

๒. ผลสำเร็จที่เกิดภายในศูนย์ฯ

กิจกรรมด้านการสาธิตการเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดภายในศูนย์ฯ สามารถให้ผลผลิตและสร้างรายได้ให้กับศูนย์ฯ และยังสามารถจำหน่ายพันธุ์ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจนำไปเลี้ยงกระจายพันธุ์ต่อได้ ส่งผลให้พันธูกรรมสัตว์พันธุ์ดีเหล่านี้สามารถกระจายพันธูกรรมสัตว์พันธุ์ดีเหล่านี้ในพื้นที่ของเกษตรกรได้ โดยในปี ๒๕๖๒ ครอบรอบ ๒๕ ปี ศูนย์ฯ มีผลผลิตลูกสัตว์ที่เกิดสะสมภายในศูนย์ฯ จำนวน ๑๗๓,๗๑๑ ตัว คิดเป็นมูลค่าของลูกสัตว์ที่ผลิตได้เท่ากับ ๓ พันล้านบาท หรือเท่ากับ ๑๒ ล้านบาท รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

**KSURJOB
๑๕ ปี
(ปี ๒๕๕๒)**

รายการ	จำนวน (ตัว)	มูลค่า (กีบ)	มูลค่า (บาท)
ผลิตลูกโคเนื้อ	๔๔	๑๓๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๓๐,๐๐๐
ผลิตลูกสุกร	๓,๔๕๘	๗๓๕,๙๑๘,๐๐๐	๒,๙๔๓,๖๗๒
ผลิตลูกเป็ดเทศ	๑๑๑,๙๗๔	๑,๐๓๕,๐๑๐,๐๐๐	๔,๑๔๐,๐๔๐
ผลิตลูกไก่	-	-	-
รวม	๑๔๗,๕๖๕	๒,๓๕๘,๕๖๕,๕๖๒	๙,๔๓๔,๒๖๒.๒๔๘

**KSURJOB
๒๐ ปี
(ปี ๒๕๕๗)**

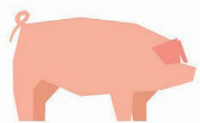

รายการ	จำนวน (ตัว)	มูลค่า (กีบ)	มูลค่า (บาท)
ผลิตลูกโคเนื้อ	๕๒	๑๕๖,๐๐๐,๐๐๐	๖๒๔,๐๐๐
ผลิตลูกสุกร	๔,๓๕๔	๙๒๖,๖๐๑,๒๐๖	๓,๗๐๖,๔๐๔
ผลิตลูกเป็ดเทศ	๑๓๕,๙๗๔	๑,๒๕๖,๘๔๙,๓๕๖	๕,๐๒๗,๓๙๗
ผลิตลูกไก่	๓,๑๘๕	๑๙,๑๑๕,๐๐๐	๗๖,๔๖๐
รวม	๑๔๗,๕๖๕	๒,๓๕๘,๕๖๕,๕๖๒	๙,๔๓๔,๒๖๒

**KSURJOB
๒๕ ปี
(ปี ๒๕๖๒)**

รายการ	จำนวน (ตัว)	มูลค่า (กีบ)	มูลค่า (บาท)
ผลิตลูกโคเนื้อ	๖๕	๑๖๑,๒๐๐,๐๐๐	๖๔๔,๘๐๐
ผลิตลูกสุกร	๕,๒๗๖	๑,๒๙๕,๔๐๑,๒๐๖	๕,๑๘๑,๖๐๔
ผลิตลูกเป็ดเทศ	๑๖๐,๑๒๓	๑,๕๗๐,๗๘๖,๓๕๖	๖,๒๓๓,๑๔๕
ผลิตลูกไก่	๘,๒๔๗	๔๙,๔๘๗,๐๐๐	๑๙๗,๙๔๘
รวม	๑๗๓,๗๑๑	๓,๐๗๖,๘๗๔,๕๖๒	๑๒,๓๐๗,๔๙๘

ผลผลิตลูกสัตว์ ที่เกิดสะสมภายในศูนย์ฯ

ประเภท	ลูกวัว	ลูกสุกร	ลูกเป็ดเทศ	ลูกไก่
 <p>25 ปี ปี 2562</p>	 65 ตัว 644,800 บาท	 5,000 กว่าตัว 5.1 ล้านบาท	 160,000 กว่าตัว 6.2 ล้านบาท	 8,000 กว่าตัว 197,000 กว่าบาท
 <p>20 ปี ปี 2557</p>	 52 ตัว 624,000 บาท	 4,000 กว่าตัว 3.7 ล้านบาท	 135,000 กว่าตัว 5 ล้านบาท	 3,000 กว่าตัว 76,000 กว่าบาท
 <p>15 ปี ปี 2552</p>	 44 ตัว 330,000 บาท	 3,000 กว่าตัว 2.9 ล้านบาท	 111,000 กว่าตัว 4.1 ล้านบาท	* เริ่มเลี้ยงไก่ไข่ ไรต์ไทย เมื่อปี 2554
				

๓. งานส่งเสริมและขยายผล

กิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์ของศูนย์ฯ เป็นที่สนใจของเกษตรกร จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมเกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมาย ๙ หมู่บ้าน นิสิต นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ตามเมืองและแขวงต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความสนใจทางด้านการเลี้ยงสัตว์ การจัดฝึกอบรมกำหนดปีละ ๒ รุ่น จากการจัดฝึกอบรมเป็นเวลามากกว่า ๒๐ ปี มีเกษตรกร นิสิต นักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ตามเมืองและแขวงต่าง ๆ และผู้ที่ให้ความสนใจ เข้ารับการฝึกอบรมและฝึกงานรวมแล้วประมาณ ๒,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ยังได้ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรตามแขวงต่าง ๆ จำนวน ๓๒๐ คน จาก ๙ แขวง คือ

- ๑) แขวงหลวงพระบาง
- ๒) แขวงสะหวันนะเขต
- ๓) แขวงบอลิคำไซ
- ๔) กำแพงนครหลวงเวียงจันทน์
- ๕) แขวงหลวงน้ำทา
- ๖) แขวงอุดมไซ
- ๗) แขวงอัตตะปือ
- ๘) แขวงพงสาลี
- ๙) แขวงเชียงขวาง

ซึ่งการฝึกอบรมจะเป็นการให้ความรู้ด้านการเลี้ยง การจัดการ และการสุขาภิบาล ป้องกันโรคโคโรนาโค สุก ร เบ็ดเทศ และไก่ พร้อมทั้งสาธิตการผสมอาหารและหมักโดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่นให้ได้อาหารเลี้ยงสัตว์ที่มีราคาถูก เป็นต้น ผลสำเร็จจากการฝึกอบรม คือ ผู้ที่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการเลี้ยงสัตว์ พร้อมกับไปแนะนำส่งเสริมแก่เกษตรกรรายอื่น อีกทั้งเป็นการเพิ่มรายได้ในครัวเรือนให้แก่เกษตรกร และประชาชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่สนใจต่อไป

นักศึกษาฝึกงานอบรม
ด้านการเกษตร การปลูก การเลี้ยง

ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ศูนย์ฯ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและขยายผลสู่ต่างแขวง ด้วยการออกไปดำเนินการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่กลไกกรมเมือง โดยตลอด การฝึกอบรมในแต่ละปี จำนวน ๔๐ คน ระยะเวลา ๕ ปี รวม ๒๐๐ คน เป็นการฝึกอบรมเกษตรกร เจ้าหน้าที่กลไกกรมเมือง และนักศึกษา นอกจากการให้องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ แล้ว ยังสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้กับเกษตรกร หรือสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อนำไปเป็นต้นพันธุ์และขยายพันธุ์กรรมลงในพื้นที่ต่อไป ซึ่งในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมาคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น จำนวน ๗๙,๔๓๗,๐๐๐ กีบ (๓๑๗,๗๔๘ บาท) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ที่	พื้นที่	รายละเอียดที่ส่งเสริมขยายผล	มูลค่า (กีบ)	มูลค่า (บาท)
๑.	เมืองวังเวียง วิทยาลัยเทคนิควิชาซีพี และโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าหลัก ๖๗ แขวงเวียงจันทน์	ลูกเปิด ๓๘๐ ตัว ลูกสุกร ๑๗ ตัว อาหารเปิด ๑๑ กระสอบ อาหารสุกร ๓ กระสอบ	๑๓,๙๙๐,๐๐๐	๕๕,๙๖๐
๒.	เมืองนาทรายทอง เมืองสังทอง และวิทยาลัยเทคนิคดงคำซ้าง เขตนครหลวง	ลูกเปิด ๒๓๕ ตัว ลูกหมู ๔ ตัว	๔,๖๕๕,๐๐๐	๑๘,๖๒๐
๓.	เมืองบอลิคัน และเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ	ลูกเปิด ๑๐๐ ตัว ลูกไก่ ๔๒ ตัว ลูกสุกร ๗ ตัว	๔,๔๓๖,๐๐๐	๑๗,๗๔๔
๔.	วิทยาลัยเทคนิคเชียงขวาง แขวงเชียงขวาง	ลูกเปิด ๒๐ ตัว ลูกสุกร ๘ ตัว	๓,๖๘๘,๐๐๐	๑๔,๗๕๒
๕.	บ้านนาแท่น แขวงหัวพัน	ลูกเปิด ๑๗๕ ตัว ลูกสุกร ๙ ตัว อาหารเปิด ๗ กระสอบ อาหารสุกร ๕ กระสอบ	๗,๙๒๕,๐๐๐	๓๑,๗๐๐
๖.	เมืองสนามชัย แขวงอัตตะปือ	ลูกเปิด ๑,๒๐๐ ตัว ลูกไก่ ๘๘๐ ตัว อาหารเปิด-ไก่ ๕๐ กระสอบ	๔๔,๗๔๓,๐๐๐	๑๗๘,๙๗๒
รวม			๗๙,๔๓๗,๐๐๐	๓๑๗,๗๔๘

การส่งเสริมการขยายผลการเลี้ยงสัตว์สู่ต่างแขวง

แขวงเวียงจันทน์

13 ล้านกีบ ประมาณ
55,000 บาท

เวตนครหลวง

4 ล้านกีบ ประมาณ
18,000 บาท

แขวงบอลิคำไซ

4 ล้านกีบ ประมาณ
18,000 บาท

มูลค่าทั้งสิ้น

79 ล้านกีบ

หรือกว่า

3 แสนบาท

แขวงอัตตะปือ

44 ล้านกีบ ประมาณ
170,000 บาท

แขวงเชียงขวาง

3 ล้านกีบ ประมาณ
14,000 บาท

แขวงหัวพัน

7 ล้านกีบ ประมาณ
31,000 บาท

การพัฒนาด้านประมง

งานด้านการพัฒนาประมง มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ในพื้นที่เป้าหมาย ๙ หมู่บ้านรอบโครงการ และขยายผลสู่แขวงต่าง ๆ ใน สปป.ลาว การฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และการบริการทางวิชาการและเป็นแหล่งสาธิตเรียนรู้ด้านประมงให้แก่ประชาชนทั่วไป ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

๑. กิจกรรมการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด

๑.๑ การผลิตพันธุ์ปลา มีการพัฒนาศักยภาพการผลิตปลาน้ำจืดได้หลากหลายชนิด ได้แก่ ปลานิลแปลงเพศ ปลาตะเพียนขาว ปลาไน ปลานวลจันทร์เทศ ปลาเยือกเทศ ปลาเกล็ดเงิน ปลากินหญ้า และปลาดุก เป็นต้น โดยมีการสนับสนุนลูกพันธุ์ปลาให้แก่กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตด้านประมงในแหล่งน้ำ บ่อปลาของโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ (หลัก ๖๗) และหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนพันธุ์ปลาแก่เกษตรกรในโครงการศูนย์ฯ นอกจากนี้ยังมีการผลิตพันธุ์ปลาพื้นเมือง ได้แก่ ปลากระดี่ และปลากดเหลือง จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ตัว/ปี เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์ปลาพื้นเมืองในแหล่งน้ำ ตลอดจนมีการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ ได้แก่ ปลานิลแปลงเพศ เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั่วไป โดยรายได้ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจกรรมของโครงการศูนย์ฯ

ปัจจุบันมีกำลังการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๕ ล้านตัวต่อปี มีรายได้จากการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำเป็นเงินปีละไม่น้อยกว่า ๑๒๐ ล้านบาท มีผลการดำเนินงานในระยะเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมา สามารถผลิตลูกพันธุ์ปลาได้จำนวนไม่น้อยกว่า ๓๕ ล้านตัว คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๓,๕๐๐ ล้านบาท (๑๔ ล้านบาท) และผลการดำเนินงานกิจกรรมผลิตพันธุ์ปลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๒ มีลูกพันธุ์ปลาที่ผลิตได้จำนวน ๘ ล้านตัว คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๘๐๐ ล้านบาท (๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท) สามารถจำหน่ายลูกพันธุ์ปลาตัวละ ๑๐๐ กีบ (๐.๕๐ บาท)

การผลิตพันธุ์ปลา

ผลผลิต	มูลค่า
๕ ปี ได้ผลผลิตจำนวน ๘ ล้านตัว	๘๐๐ ล้านบาท (๓ ล้านบาท)
๒๕ ปี ได้ผลผลิตจำนวน ๓๕ ล้านตัว	๓,๕๐๐ ล้านบาท (๑๔ ล้านบาท)

๑.๒ การผลิตไรแดง การเพาะเลี้ยงไรแดงซึ่งเป็นอาหารธรรมชาติที่ใช้นุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ทำให้กระบวนการผลิตสัตว์น้ำจัดสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีการเพาะพันธุ์ไรแดงในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และปรับปรุงพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไรแดงในบ่อคอนกรีตขนาด กว้าง ๒ เมตร ยาว ๔ เมตร จำนวน ๖ บ่อ ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ มีการผลิตไรแดงได้ปริมาณรวม ๒๗๕ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๗ ล้านบาท (๒๗,๕๐๐ บาท) สามารถจำหน่ายไรแดง กิโลกรัมละ ๒๕,๐๐๐ กีบ (๑๐๐ บาท)

๑.๓ การผลิตลูกกบนา จากการสาธิตการเพาะเลี้ยงกบในโครงการ ทำให้เกษตรกรให้ความสนใจและเริ่มเลี้ยงกบกันมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการลูกพันธุ์กบเพิ่มขึ้น ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้นำพ่อแม่พันธุ์กบ จำนวน ๕๐๐ ตัว จากประเทศไทยมาเลี้ยงและเริ่มเพาะขยายพันธุ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ มีลูกพันธุ์กบที่ผลิตได้จำนวน ๑๒,๐๐๐ ตัว คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๓.๖ ล้านบาท (๑๔,๔๐๐ บาท) สามารถจำหน่ายลูกพันธุ์กบ ตัวละ ๓๐๐ กีบ (๑.๒๐ บาท)

๒. กิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำ

การดำเนินงานสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งในพื้นที่ฟาร์มเกษตรกร และบริเวณโครงการศูนย์พัฒนาฯ ได้แก่ การเลี้ยงกบในกระชัง การเลี้ยงปลานิลในกระชัง การเลี้ยงปลาอุกและกบในบ่อปูพลาสติก การเลี้ยงปลาในบ่อดินแบบผสมผสานกับการเลี้ยงสัตว์ และการเลี้ยงปลาในนาข้าว ส่งผลให้ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยมีทั้งการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบยังชีพและแบบเชิงพาณิชย์ ระยะเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมา นอกจากเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจศึกษาดูงานแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นเงินประมาณ ๗๕ ล้านบาทต่อปี (๓๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี)

กิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ผลผลิต	มูลค่าต่อปี
๑ ปี จำนวน ๕,๐๐๐ กิโลกรัม	๗๕ ล้านบาท (๓๐๐,๐๐๐ บาท)
๒๕ ปี จำนวน ๑๒๕,๐๐๐ กิโลกรัม	๑,๘๗๕ ล้านบาท (๗ ล้านบาท)

๓. กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านประมง

๓.๑ การฝึกอบรมเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นการอบรมให้ความรู้และคำแนะนำเทคนิคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และเจ้าหน้าที่กสิกรรมเมือง ทั้งในและนอกเขตพื้นที่โครงการศูนย์พัฒนาฯ เพื่อพัฒนาความรู้เพิ่มทักษะด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการเลี้ยงสัตว์น้ำที่ใช้น้ำปริมาณน้อย เช่น การเลี้ยงกบและปลาดุกในกระชังบ่อ การเลี้ยงปลาดุกในบ่อปูพลาสติก ด้านอาหารปลาและการผลิตอาหารจากส่วนผสมบางส่วน ของวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ตลอดจนด้านโรคปลาและการป้องกันรักษา โดยระยะเวลา ๕ ปี มีการฝึกอบรมปีละ ๔๐ คน รวมจำนวน ๒๐๐ คน

๓.๒ การอบรมให้ความรู้ทางวิชาการและฝึกปฏิบัติงานด้านประมง เป็นการฝึกอบรมการเพาะพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ การเพาะพันธุ์กบ การเพาะพันธุ์ไรแดง การเพาะพันธุ์ปลานิลแปลงเพศ และการตรวจสอบเพศปลานิลจากการใช้ฮอร์โมนแปลงเพศ โดยระยะเวลา ๕ ปี มีการฝึกอบรมให้กับนักศึกษาปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน ที่เข้ามาฝึกงานในโครงการศูนย์ฯ

๔. กิจกรรมงานส่งเสริมและขยายผลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๔.๑ การส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงกบ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรนอกเขตศูนย์ฯ จำนวน ๒๐ ราย ให้ความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงกบ โดยเกษตรกรสามารถเลี้ยงกบได้โตขนาดเฉลี่ย ๕ ตัว/กิโลกรัม มีผลผลิตกบจากการเลี้ยงในกระชังขนาด ๒ x ๓ x ๑.๒ เมตร จำนวน ๓๐๐ ตัวต่อกระชังต่อราย ระยะเวลาเลี้ยง ๖ เดือน รวมทั้งสิ้น ๓๕๐ กิโลกรัม เกษตรกรนำไปบริโภคในครัวเรือน ๒๖๒ กิโลกรัม และจำหน่าย ๑๒๘ กิโลกรัม กิโลกรัมละ ๒๕,๐๐๐ กีบ คิดเป็นรายได้รวม ๓,๒๐๐,๐๐๐ กีบ (๑๒,๘๐๐ บาท)

๑ บาท = ๒๕๐ กีบ

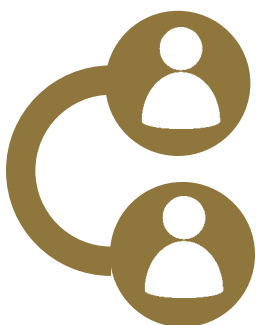
๔.๒ การส่งเสริมอาชีพการผลิตลูกพันธุ์กบเพื่อจำหน่าย เป็นการต่อยอดการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรนอกเขตโครงการศูนย์พัฒนา มีเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงกบแล้ว และต้องการผลิตลูกพันธุ์กบจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ จึงมีการฝึกอบรมและให้คำแนะนำการเลี้ยง การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์กบ การเพาะพันธุ์กบ การอนุบาลลูกกบ การใช้ยาและสารเคมีในการป้องกันและรักษาโรคคอบ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การผลิตพันธุ์กบให้แก่เกษตรกร ดังนี้

- กระชังเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์กบ ขนาด ๒ x ๓ x ๐.๙๐ เมตร จำนวน ๒ กระชัง
- กระชังเพาะพันธุ์กบ ขนาด ๒ x ๔ x ๑.๒ เมตร จำนวน ๒ กระชัง
- สวิงผ้ามุ้งเขียว คัดกบ จำนวน ๑ อัน
- อาหารกบชนิดผง จำนวน ๑ กล่อง (๑๐ กิโลกรัม) และชนิดเม็ดสำเร็จรูป ขนาดเล็กพิเศษ จำนวน ๒ ถุง (๔๐ กิโลกรัม) ใช้ในการอนุบาลลูกกบ
- อาหารกบชนิดเม็ดสำเร็จรูปขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวนรวม ๖ ถุง (๑๒๐ กิโลกรัม)

ผลการดำเนินกิจกรรมนี้ สามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายลูกพันธุ์กบให้กับเกษตรกรบ้านนายาง ที่เข้าร่วมโครงการฯ คือ นายทองดำ สามารถผลิตลูกกบจำหน่าย จำนวน ๙,๐๕๐ ตัว เป็นเงิน ๔,๓๖๕,๐๐๐ กีบ (๑๗,๔๖๐ บาท) โดยมีต้นทุนค่าอาหาร ๗๒๐,๐๐๐ กีบ (๒,๘๘๐ บาท) และนายทองสุน ผลิตลูกกบจำหน่าย จำนวน ๑๓๑,๘๐๐ ตัว เป็นเงิน ๔๐ ล้านบาท (๑๖๐,๐๐๐ บาท) ผลสำเร็จของงานคือการสร้างความมั่นใจให้เกษตรกร ทำให้สามารถดำเนินการผลิตได้ด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่โครงการศูนย์ฯ เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อการผลิตพันธุ์กบ

การเลี้ยงกบคอนโด

เกษตรกรบ้านนายาง

	ผลผลิต	รายได้
นายทองดำ	๙,๐๕๐ ตัว	๔,๓๖๕,๐๐๐ กีบ (๑๗,๔๖๐ บาท)
นายทองสุน	๑๓๑,๘๐๐ ตัว	๔๐ ล้านบาท (๑๖๐,๐๐๐ บาท)

๑ บาท = ๒๕๐ กีบ

๔.๓ งานขยายผลส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสนับสนุนโครงการประมงโรงเรียนเป็นการขยายผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านประมงไปสู่สถาบันการศึกษา จำนวน ๕ แห่ง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

- ๑) วิทยาลัยเทคนิคดงคำซ่าง เขตนครหลวง
- ๒) วิทยาลัยเทคนิคแขวงเวียงจันทน์
- ๓) โรงเรียนเทคนิควิชาชีพแบบผสม แขวงเชียงขวาง
- ๔) โรงเรียนเทคนิควิชาชีพบอลิคำไซ แขวงบอลิคำไซ
- ๕) วิทยาลัยกิจกรรมและป่าไม้บอลิคำไซ แขวงบอลิคำไซ

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประมงโรงเรียนทั้ง ๕ แห่ง จำนวน ๑๐ คนต่อแห่ง ประกอบด้วยครู ๓ คน และนักศึกษา ๗ คน รับผิดชอบดูแลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับโรงเรียนแต่ละแห่ง ดังนี้

- กระจกเลี้ยงกบ ขนาด ๒ x ๔ x ๑.๒ เมตร จำนวน ๑ กระจก
- กระจกเลี้ยงปลาจุก ขนาด ๒ x ๔ x ๑.๒ เมตร จำนวน ๑ กระจก
- ลูกพันธุ์กบ อายุ ๕๐ วัน จำนวน ๕๐๐ ตัว
- ลูกปลาจุกบึกอายุ ๕ - ๗ เซนติเมตร จำนวน ๘๐๐ ตัว
- อาหารกบชนิดเม็ดสำเร็จรูปขนาดเล็ก ๒ ถุง และขนาดกลาง ๓ ถุง
- อาหารปลาจุกชนิดเม็ดสำเร็จรูปขนาดเล็ก ๒ ถุง และขนาดกลาง ๓ ถุง
- ชุด Test Kit วิเคราะห์คุณภาพน้ำ ๑ ชุด

การใช้ประโยชน์ผลผลิตกบและปลาจุกจากการเลี้ยงในกระจก ขนาด ๒ x ๔ x ๑.๒ เมตร ของโรงเรียน ๕ แห่ง ดังนี้

- สนับสนุนเป็นอาหารสำหรับนักเรียน
- โรงเรียนบางแห่งได้จำหน่ายผลผลิตบางส่วนเพื่อนำรายได้ไปใช้ทำกิจกรรม

อื่นๆ

- โรงเรียนบางแห่ง เช่น โรงเรียนเทคนิคดงคำซ่างได้สนับสนุนผลผลิตกบให้กับโรงเรียนที่มาเยี่ยมชมดูงาน เพื่อนำไปเป็นพ่อแม่พันธุ์

๔.๔ งานขยายผลส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสู่ต่างแขวง เป็นการส่งเสริมและขยายผลในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ กสิกรรมเมือง และนักศึกษาที่อยู่ในแขวงต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาตุ๊ก กบ และวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น อาหารสัตว์น้ำและกระชัง ให้กับเกษตรกรและสถาบัน การศึกษา เพื่อใช้ในการฝึกปฏิบัติจริงและขยายผลได้ในพื้นที่ต่อไป โดยในระยะเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ผลการดำเนินงานคิดเป็นมูลค่ารวม ประมาณ ๒๐ ล้านบาท (๘๓,๗๔๐ บาท) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ที่	พื้นที่	รายละเอียดที่ส่งเสริมขยายผล	มูลค่า (กิบ)	มูลค่า (บาท)
๑.	แขวงเวียงจันทน์ : - วิทยาลัยเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ - โรงเรียนวัดมณฑลธรรมชนเผ่า หลัก ๖๗ - โรงเรียนเทคนิควิชาชีพ เมืองวังเวียง	ลูกปลา ๒๒,๐๐๐ ตัว ลูกกบ ๓๐๐ ตัว อาหารปลา ๑ กระสอบ ลูกปลาตุ๊ก ๕๐๐ ตัว กระชัง ๒ ลูก	๒,๒๐๐,๐๐๐	๘,๘๐๐
๒.	เขตนครหลวง : - เมื่อนาทรายทอง - วิทยาลัยเทคนิคดงคำซ้าง - มหาวิทยาลัยแห่งชาติ	ลูกปลา ๑๐,๐๐๐ ตัว ลูกกบ ๙,๒๕๐ ตัว อาหารกบ ๒๖ กระสอบ กระชัง ๒๖ ลูก	๑๒,๘๗๕,๐๐๐	๕๑,๕๐๐
๓.	แขวงบอลิคำไซ : - เมืองบอลิคำไซ - วิทยาลัยกสิกรรมและป่าไม้ - โรงเรียนเทคนิควิชาชีพบอลิคำไซ	ลูกปลา ๒๓,๖๐๐ ตัว ลูกกบ ๖๐๐ ตัว อาหารปลา ๒ กระสอบ กระชัง ๒ ลูก	๓,๒๔๐,๐๐๐	๑๒,๙๖๐
๔.	แขวงหัวพัน : - บ้านนาแท่น	ลูกปลาตุ๊ก ๑,๐๐๐ ตัว อาหารปลา ๓ กระสอบ	๗๕๐,๐๐๐	๓,๐๐๐
๕.	แขวงคำม่วน : - แผนกสิกรรมและป่าไม้	ลูกปลา ๕,๐๐๐ ตัว	๕๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐
๖.	แขวงสะหวันนะเขต : - แผนกสิกรรมและป่าไม้	ลูกปลา ๑๐,๐๐๐ ตัว	๑,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐
๗.	แขวงอัตตะปือ : - เมืองสนามชัย	ลูกปลา ๓,๗๐๐ ตัว ลูกกบ ๖๒๐ ตัว อาหารปลา+กบ ๗ กระสอบ กระชัง ๓ ลูก	๓๗๐,๐๐๐	๑,๔๘๐
รวม			๒๐,๙๓๕,๐๐๐	๘๓,๗๔๐

บทที่ ๓

ผลสำเร็จ

ศูนย์กลางองค์ความรู้

ตลอดระยะเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมา ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ในการทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และเหมาะสมกับวิถีชีวิตของราษฎรลาว จนประสบความสำเร็จสามารถเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ สามารถเป็นสถานที่ฝึกอบรมสถานที่ฝึกงานสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร เกษตรกร รวมถึงนักเรียนและนักศึกษาเป็นจำนวนมาก

การศึกษาอบรมความรู้ด้านการเกษตรในศูนย์ฯ ได้แก่

- **ระดับชาวบ้าน/เกษตรกร :** การฝึกอบรมความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรที่อาศัยอยู่บริเวณหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และรอบเมืองนาทรายทอง ดำเนินการปีละ ๒ ครั้ง ในแต่ละครั้งจะมี ๓ หน่วยงานหลักในการฝึกอบรม คือ งานวิชาการเกษตร งานปศุสัตว์ และงานประมง หน่วยงานละประมาณ ๑๖๐ - ๒๔๐ คนต่อปี รวมถึงยังมีเกษตรกรจากแขวงอื่น ๆ ที่ขอเข้าร่วมฝึกอบรม ได้แก่ แขวงอุดมไซ และแขวงบ่อแก้ว เป็นต้น

ฝึกอบรมเทคนิคการปลูก-การเลี้ยง ที่สถานีบริการเทคนิคการปลูกและป่าไม้ทุ่งเสน เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ ครั้งวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

นักศึกษาฝึกงานในศูนย์ฯ

● **ระดับโรงเรียนและสถาบัน** : เป็นกลุ่มจากโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จากทั่วสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ส่งนักเรียนและนักศึกษาเข้าฝึกอบรม และฝึกงานในศูนย์ฯ นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ มีจำนวนประมาณ ๒๐ - ๕๐ คน/ปี จาก ๑๓ สถาบันการศึกษา และยังมีนักศึกษาของไทยจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน ๖ คน เข้าฝึกงานในศูนย์ฯ เป็นระยะเวลา ๓ เดือน

● **ระดับเจ้าหน้าที่จากองค์กรอื่น ๆ และเกษตรกรจากแขวงต่าง ๆ** : มีเจ้าหน้าที่จากองค์กรต่าง ๆ เข้ามารับการอบรมความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่พนักงานระดับวิชาการของเมือง จนถึงหัวหน้าแผนกกิจกรรม ๑๗ แขวง องค์กรการชาวนุ่ม สปป.ลาว ทั่วประเทศ โครงการเชื่อมไฟฟ้าน้ำเทิน ๒ โครงการ เชื่อมไฟฟ้าน้ำจิม ๒ ประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ คน/ปี

นับจากที่ได้จัดตั้งศูนย์ฯ มานั้น บัดนี้เป็นเวลา ๒๕ ปี ที่ศูนย์ฯ แห่งนี้ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเกษตรเป็นตัวอย่างและแหล่งเรียนรู้สาธิตให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เข้ามาศึกษาดูงาน ตลอดจนฝึกอบรมและถ่ายทอดวิชาการและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงการจัดทำแปลงสาธิตตัวอย่างทำการเกษตรตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ที่เรียกว่า “ครอบครัวต้นแบบ” จำนวน ๑๓ ครอบครัว โดยคัดเลือกเกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกินและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เพื่อเข้ามาอยู่อาศัยพร้อมรับการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีในรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๔ ปี สามารถเก็บเงินไปซื้อที่ดินทำการเกษตรของตัวเองได้

หลัก 22 ศูนย์กลางความรู้

ระดับชาวบ้าน/เกษตรกร

- ✓ เริ่มตั้งแต่ปี 2549
- ✓ อบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร 160 - 240 คนต่อปี

ระดับโรงเรียน/สถาบันการศึกษา

- ✓ เริ่มตั้งแต่ปี 2545
- ✓ นักศึกษาฝึกงาน 20 - 50 คนต่อปี
- ✓ จาก 14 สถาบันการศึกษา

หลัก 22

ระดับองค์กร/หน่วยงาน

- ✓ เริ่มตั้งแต่ปี 2549
- ✓ โครงการของรัฐ 150 คน
- ✓ เอกชนและอื่นๆ 15 - 50 คนต่อปี

ครอบครัวต้นแบบ

- ✓ จากเกษตรกรยากจนไม่มีที่ดินทำกิน
- ✓ ให้ความรู้และเฝ้าอยู่ทำกินในศูนย์ฯ จำนวน 13 ราย

การขยายผลสำเร็จสู่ต่างแขวง

จากความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของคณะทำงานฝ่ายลาว-ไทย ได้วางเป้าหมาย ในด้านการขยายผลไปยังแขวงต่างๆ จำนวน ๑๗ แขวง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ให้กับเจ้าหน้าที่แผนกกิจกรรมและป่าไม้ ได้รับความรู้และนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีของ งานพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ งานชลประทาน งานพัฒนาที่ดิน งานวิชาการเกษตร งานปศุสัตว์ และงานประมง ไปถ่ายทอดและส่งเสริมเกษตรกรชาวลาว เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนา ด้านการเกษตร ได้ดำเนินการไปแล้วจำนวน ๙ แขวง โดยมีเจ้าหน้าที่แผนกกิจกรรมและป่าไม้ และครอบครัวต้นแบบเป็นกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินงานติดตามงานขยายผล รวมถึงมีการเข้าสนับสนุนช่วยเหลือในยามขาดแคลน ดังนี้

- ๑) แขวงหลวงพระบาง ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๕ - ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓
- ๒) แขวงสะหวันนะเขต ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓
- ๓) แขวงบอลิคำไซ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓
- ๔) แขวงหลวงน้ำทา ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔
- ๕) กำแพงนครหลวงเวียงจันทน์ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔
- ๖) แขวงหลวงอุดมไซ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

- ๗) แขวงอัตตะปือ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕
- ๘) แขวงพงสาลี ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- ๙) แขวงเชียงขวาง ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖
- ๑๐) แขวงบอลิคำไซ เมืองคำเกิด บ้านหลักขาว ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๑๑) แขวงอัตตะปือ ไปดำเนินงานติดตามขยายผล เมื่อวันที่ ๑๐ - ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เข้าไปช่วยเหลือ โดยนำ กบ ปลา เมล็ดพันธุ์ผัก พันธุ์ไม้ให้ผล เช่น มะม่วง ลิ้นจี่ ส้มโอ มะนาว และพันธุ์สัตว์ เช่น ไก่ เป็ดน้อย ไปสนับสนุน จำนวน ๕ ศูนย์ ดังนี้

- ๑) ศูนย์คั้นคว่ำกสิกรรมและป่าไม้หนองลม
- ๒) ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านหาดยาว
- ๓) ศูนย์พักพิงชั่วคราวบ้านดงบาก
- ๔) ศูนย์พักพิงชั่วคราวดอนบก
- ๕) ศูนย์พักพิงชั่วคราวตอมอยอด

จากการขยายผลดังกล่าว ทำให้ทราบว่าแต่ละแขวงมีปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเกษตรในด้านใดบ้าง และมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ด้านการเกษตรเฉพาะด้านอย่างไร อาทิ

แขวงหลวงพระบาง มีความต้องการและมีศักยภาพที่จะพัฒนาด้านการประมง จึงได้สนับสนุนงบประมาณในการสร้างสถานที่เพาะพันธุ์ปลา ปัจจัยการผลิต พร้อมทั้งองค์ความรู้การเพาะและขยายพันธุ์ปลา

แขวงหลวงน้ำทา มีความต้องการและมีศักยภาพที่จะพัฒนาด้านการเกษตรประเภทไม้ผล ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ได้สนับสนุนพันธุ์ไม้ผลชนิดต่างๆ จำนวน ๑,๒๐๐ ต้น ให้กับแผนกสิกรรมและป่าไม้ แขวงหลวงน้ำทา เพื่อเพาะและขยายพันธุ์ต่อไป

แขวงอัตตะปือ มีความต้องการและมีศักยภาพที่จะพัฒนาด้านปศุสัตว์ จึงได้ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เบ็ดเทศ จำนวน ๒๐๐ ตัว พร้อมตู้ฟักไข่ เพื่อเป็นแหล่งเพาะและขยายพันธุ์ให้กับเกษตรกรต่อไป

ติดตามขยายผลต่างแวง

<p>แขวงหลวงพระบาง ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๕-๖ สิงหาคม ๒๕๕๓</p>		<p>แขวงอัตตะปือ ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕</p>	
<p>แขวงสะหวันเขต ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๒๔-๒๕ กันยายน ๒๕๕๓</p>		<p>แขวงพงสาลี ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖</p>	
<p>แขวงบอลิคำไซ ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๑๙-๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓</p>		<p>แขวงเชียงขวาง ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖</p>	
<p>แขวงหลวงน้ำทา ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๑๖-๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔</p>		<p>แขวงบอลิคำไซ เมืองคำเกิด บ้านหลักขาว ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑</p>	
<p>กำแพงหลวงเวียงจันทน์ ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔</p>		<p>แขวงอัตตะปือ ไปติดตามขยายผล และเข้าไปช่วยเหลือ ศูนย์พักพิงชั่วคราว ๕ ศูนย์ เมื่อวันที่ ๑๐ - ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒</p>	
<p>แขวงอุดมไซ ไปดำเนินการขยายผลเมื่อวันที่ ๒๙-๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔</p>			

ประมง

ไม้ผล

ปศุสัตว์

แวงที่ไปติดตามขยายผล

จากระดับแขวงสู่ระดับประเทศ

จากบทบาทและความสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรมในด้านองค์ความรู้ดังกล่าว โดยเฉพาะ ศักยภาพของศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานทั่วประเทศของ สปป.ลาว ประกอบกับศูนย์ฯ ที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ จากพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานการจัดตั้ง ศูนย์ฯ แห่งนี้ขึ้น ดังนั้น เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ กระทรวงกสิกรรมและป่าไม้ จึงได้จัดพิธี ส่งมอบโครงการศูนย์ฯ จากเดิมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของแขวงนครหลวงเวียงจันทน์ ให้มา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกสิกรรมและป่าไม้ ซึ่งจะทำให้มีงบประมาณและบุคลากร สนับสนุนการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญจะมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ และพัฒนา บุคลากรทางการเกษตรของลาวให้พัฒนาก้าวไกลยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง “ครอบครัวต้นแบบ”

● **นายคำอ้วน สีทวง** อายุ ๖๔ ปี บ้านหัวช้าง เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เมื่อก่อนปลูกข้าว ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีที่อยู่ ๕ เอเคอร์ หรือประมาณ ๑๒.๖๕ ไร่ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เข้าไปเรียนรู้ที่ศูนย์ฯ ด้านการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งทางศูนย์ฯ ได้จัดแปลงให้ลงมือปฏิบัติจริง จากนั้นจึงกลับไปทำที่บ้าน โดยมีการปลูกข้าว มะพร้าว มะม่วง หน่อไม้ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เพาะพันธุ์กบ รายได้หลักมาจากการเลี้ยงปลาและเพาะพันธุ์ลูกกบขาย นายคำอ้วนอยากให้ที่บ้านเป็นศูนย์เรียนรู้ เพราะอยากให้คนที่ไม่สามารถเข้าไปเรียนรู้ที่ศูนย์ฯ ได้มาเรียนรู้ที่นี่ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดประสบการณ์และถอดบทเรียนที่ได้ไปเรียนรู้มา อีกทั้งยังแจกจ่ายพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ให้กับเพื่อนๆ ด้วย

ปัจจุบัน นายคำอ้วนบอกว่าทุกวันนี้มีความสุข ไม่มีเงินก็อยู่ได้ อยู่แบบที่เรียกว่าเศรษฐกิจพอเพียง สิ่งสำคัญคือมีสุขภาพดีขึ้น สามารถส่งลูกทั้ง ๖ คน เรียนจบการศึกษา ทุกคนมีครอบครัวที่พออยู่พอกิน ตอนนี้มีลูกคนหนึ่งมาช่วยกันทำที่บ้านนี้ สามารถซื้อรถไถรถมอเตอร์ไซค์ให้ลูกขี่ไปโรงเรียน อยากขอบคุณในหลวงรัชกาลที่ ๙ ท่านมาสร้างศูนย์ฯ แห่งนี้ มาแบ่งเบาความทุกข์ให้พวกเขาและเอาความรู้มาให้ ทุกวันนี้ลูกๆ ก็ตั้งใจที่พอทำเกษตรแบบนี้

● **นายแก้ว พิมพิสวอย** อายุ ๖๗ ปี มีภูมิลำเนาเดิมอยู่แขวงสะหวันนะเขต ทางภาคใต้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีอาชีพเป็นกรรมกรก่อสร้างและรับจ้างทั่วไป ได้รับค่าจ้างวันละ ๑๓,๐๐๐ กีบ หรือประมาณวันละ ๕๒ บาท ไม่มีบ้านและไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงได้ตัดสินใจสมัครเข้าร่วมโครงการครอบครัวตัวอย่างของศูนย์ฯ ในปี ๒๕๕๓

โครงการศูนย์ฯ ได้จัดสรรที่ดินเนื้อที่ ๒ เฮกตาร์ หรือประมาณ ๑๒ ไร่ ๒ งาน แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น ที่อยู่อาศัย ๑ งาน ทำนา ๓ ไร่ ซุดบ่อปลา ๒ งาน แปลงผัก ๑ ไร่ แปลงไม้ผล และป่าประมาณ ๘ ไร่ ในปี ๒๕๕๗ งานพัฒนาด้านวิชาการเกษตร ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต โดยถ่ายทอดเทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ทำน้ำหมักชีวภาพ การขยายพันธุ์ไม้ผล ได้แก่ การตัดตา ต่อกิ่ง เสียบยอด รวมถึงการปรับวิถีคิดทัศนคติในการดำรงชีวิต เมื่อเวลาผ่านไป ๑ ปี ผลปรากฏว่า นายแก้วและครอบครัว สามารถมีเงินเก็บ (จากการสะสมวันละประมาณ ๗๐,๐๐๐ - ๘๐,๐๐๐ กีบ หรือ ๒๘๐ - ๓๒๐ บาท) ซื้อที่ดินทำกินเนื้อที่ ๑.๕ ไร่ ที่บ้านนายางเป็นของตนเองได้

ปัจจุบัน นายแก้วออกจากศูนย์ฯ ไปแล้ว และได้อยู่อาศัยและทำกินบนที่ดินของตนเอง มีอาชีพหลักในการปลูกผัก และขายกิ่งพันธุ์ไม้ผล นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีด้านการเกษตรแก่เพื่อนบ้าน และเกษตรกรชาวลาวด้วยกันเองอีกด้วย

● **นายกาแยง จ่งยาส่ง** อยู่เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ เรียนจบสาขากฎหมายอาญา จากนครหลวงเวียงจันทน์ ที่ไปเรียนกฎหมายเพราะคิดอยากเป็นนักการเมือง แต่เมื่อใกล้จบก็เปลี่ยนใจจะขอเป็นนักพัฒนาดีกว่า เดิมครอบครัวทำนา ทำไร่ ทำสวน แต่คิดว่า สิ่งที่เขาทำมาแต่สมัยก่อนมันไม่ถูกต้อง ฉะนั้นจึงเปลี่ยนมาทำเกษตรใหม่ให้ถูกต้อง ก็คิดว่าที่เราเรียนกฎหมายนี้ ให้เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด มีนโยบายมากที่สุด จำเป็นให้มาศึกษาด้านการเกษตร

ก่อนที่จะรู้จักศูนย์ฯ นี้ เห็นเขาโพสต์ทางออนไลน์ว่าศูนย์ฯ นี้ส่งเสริมเรื่องการเกษตรฟรี เป็นความร่วมมือโครงการลาว-ไทย ก็ตัดสินใจขอรถไปถึงศูนย์ฯ ได้พบกับหัวหน้าศูนย์ฯ ท่านวานุลม หัวหน้าถามว่าทำไมน้องรู้ ก็เลยเล่าให้ฟังว่าเห็นทางออนไลน์ หัวหน้าก็บอกว่าน้องชอบจริงไหม ให้มาปรึกษาและประสานกัน หลังจากนั้นก็มีมาปรึกษาและประสานกันตลอดถึงวันนี้ เพราะอยากรู้เรื่องการเกษตร การปลูก การเลี้ยงสัตว์อีกหลายอย่าง ก็เริ่มเอาปลูกก่อน เพราะว่าเป็นสิ่งที่เราเห็นว่า ให้อายุที่สามารถทำได้ทำได้ตามธรรมชาติ ส่วนการเลี้ยงสัตว์ต้องลงทุน จึงตัดสินใจทำปลูกให้เสียก่อน

สิ่งที่ศูนย์ฯ สนับสนุน คือทีมงานศูนย์ฯ ได้มาเยี่ยมถึงบ้านแล้วให้ปลูกส้มโอ จึงได้ลองปลูกส้มโอ และไปศึกษาหาความรู้ มีอาจารย์อยู่ที่ศูนย์ฯ คอยบอกความรู้ให้ แนะนำประสบการณ์ให้ และอาศัยถามเพื่อนที่เรียนจบเกษตรด้วย ตอนแรกยังไม่คาดคิดว่าได้ผลผลิตขนาดนี้ พอมาทดลองทำว่าปีหนึ่ง ก็เห็นผลผลิตได้ตามที่เราพัฒนา ถือว่าดีพอสมควร บางทีก็ท้อ บางทีก็เป็นแรงจูงใจให้เราสู้ต่อ สิ่งที่ดีก็คือว่าเรายังไม่มีครอบครัว ทำเหนื่อยมาไม่มีคนที่แต่งอยู่ครว้กินรออยู่ อันนี้ความจริงเลย

สิ่งที่ประทับใจที่สุดคือ ผลผลิตที่เราปลูกมันงามขึ้นมา ทางพ่อแม่พี่น้องก็ดีใจด้วย เขาก็คอยให้กำลังใจ เขาว่าเขตนี้นี้มีแต่น้องคนเดียวที่ทำได้ ก็ตั้งใจทำไปอาจารย์ทางฝั่งไทยและทางลาว มีกำลังใจให้ตลอด ให้ข้อมูลทุก ๆ อย่าง อันนี้ก็เป็นจุดหนึ่งที่ให้กาแยงแข็งแรง แล้วก็ความภูมิใจในตัวเราที่ได้มาทำการเกษตรแบบเป็นธรรมชาตินี้ สิ่งที่เราปลูกเลี้ยงจากมือ แล้วได้กินและรับประทานปลอดภัยไม่มีสารพิษไม่ว่าเป็นพืชเป็นสัตว์

ในอนาคต คิดมาก่อนที่จะมาทำการเกษตรนี้ เพราะคนบ้านเราเขาขาดความรู้เรื่องเกษตรแบบนี้ แล้วปลูกพืชแบบปลูกมาแต่ติดำบรรพ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เขาจะไม่ถาม ไม่กล้าทำ ไม่กล้าลงมือ ฉะนั้นในฐานะเราเป็นคนรุ่นใหม่ ต้องลงมือก่อนให้เขาเห็นผล หลังจากนั้นค่อยสร้างกระแสค่อยชวนคนที่ชอบอยากปลูกอยากเลี้ยง เมื่อได้สักคนสองคนแล้วก็จะเปลี่ยนชีวิตครอบครัวเขา จากที่เขาปลูกฝิ่น ให้หันมาปลูกไม้ผลไม้ธรรมชาติที่เปลี่ยนอนาคตไปให้ถูกต้องตามนโยบาย แล้วชีวิตครอบครัวเขาจะดีขึ้น

● **นางวาด อินทิสาน** เกษตรกรปากซัน แขวงบอลิคำไซ แต่ก่อนทำนาแล้วก็เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ เมื่อลูกสาวไปเรียนอยู่ห้วยซุด ๓ ปี อยู่ปากซัน ๓ ปี แล้วได้ไปฝึกงานอยู่ที่เวียงจันทน์ ไปอยู่ที่ศูนย์ฯ แล้วมาบอกว่า แม่เอาไหมเปิดแบบนี้ ลูกสาวเอาเปิดมาให้ ๓๐ ตัว ส่วนอาหารเปิดเป็นล้าอย่างเดียว ทางศูนย์ฯ ก็มาแนะนำพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ให้สักยา (ฉิดยา) ลูกสาวจึงไปซื้อยาที่ปากซันมาหลอดหนึ่ง ๕๐ พันกิบ (๒๐๐ บาท) สักได้ ๔๐ - ๕๐ ตัว ลูกสาวสักเองไปเรียนมาทางด้านกสิกรรม ผลผลิตก็ดีขึ้น ก็พากันเลี้ยงแล้วก็แพร่พันธุ์ออกมาขายไปให้พี่น้องต่อหลายคน นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังมาอุดหนุน คอยอุปถัมภ์ค้าซื้อเรื่องต้นกล้า ปลา เป็ด และให้ความรู้การปลูก การเลี้ยง ทำให้ครอบครัวเรามีอยู่มีกินอุดมสมบูรณ์ และสามารถขายได้มีรายได้ให้เศรษฐกิจครอบครัวเราดีเพราะมีผลผลิตดี ไม่ต้องใช้สารเคมีปลอดภัยต่อสุขภาพเราด้วย งวดนี้ จะขายปลา ขายเป็ดแล้วจะไปซื้อวัวมาเลี้ยงเพิ่มอีก ต้องขอบใจศูนย์ฯ มากๆ

ตัวอย่างครอบครัว ต้นแบบ

นายคำอ้วน สีหาวง

แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
เลี้ยงกบและสัตว์น้ำเป็นหลัก

นายแก้ว พิมพิสอย

แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
ทำเกษตรผสมผสาน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์

นายกาแยง จ่งยาส่ง

แขวงบอลิคำไซ
ปลูกข้าว และไม้ผลเป็นหลัก

นางวาด อินทิสาน

แขวงบอลิคำไซ
เลี้ยงเป็ด เลี้ยงปลาเป็นหลัก

บอกเล่าความสำเร็จ

ท่านอนุลม ตุนาลม ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซิว มีหน้าที่ดูแลการดำเนินงานในศูนย์ฯ มาเป็นเวลา ๑๕ ปี ได้บอกเล่าและสะท้อนถึงผลสำเร็จที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่ได้ดูแลการดำเนินงานจนถึงขยายผลสำเร็จไปสู่ประชาชนชาวลาว ในแขวงต่างๆ จนสามารถเป็นครอบครัวต้นแบบ

“ศูนย์ฯ แห่งนี้มีผลการดำเนินงานมาครบ ๒๕ ปี ในปี ๒๕๖๒ นี้ ซึ่งเกิดขึ้นจาก อันแรก มันเกิดขึ้นจากความร่วมมือของสองรัฐบาล หรือคือของสองประเทศในอดีตที่สร้างมา อันที่สอง ก็คือการรวมจิตรวมใจเป็นหนึ่งเดียวของทีมงานผู้ปฏิบัติงานทางฝ่ายลาวและฝ่ายไทยที่ได้ร่วมกัน มาปฏิบัติงานจริง แล้วก็พัฒนาศูนย์ฯ ขึ้นมา ให้อยู่ในความสำเร็จจนถึงทุกวันนี้ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ กำลังจิตกำลังใจที่ผลักดันให้มีการปฏิบัติงานจริงของทีมงานสองฝ่าย ก็ขอย้อนไปที่ความช่วยเหลือของพระเจ้ามหาชีวิตฝ่ายไทย อันนี้มันทำให้ทีมงานของข้าพเจ้าถือว่ามีความเกียรติอันสูงส่ง

ความภูมิใจสูงสุด คือผลสำเร็จของศูนย์ฯ ที่ได้นำสิ่งที่เป็นแนวคิดของพระเจ้ามหาชีวิตไทย ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น โดยการนำผลสำเร็จแนวความคิดทางวิชาการ ต่าง ๆ การปลูก การเลี้ยงไปแนะนำชาวบ้านและเกิดเป็นผลสำเร็จให้เห็นเช่นวันนี้ จากครอบครัวที่ไม่มีอะไร ไม่มีความรู้อะไร สุดท้ายก็นำความรู้มานำพาชีวิตของชาวบ้านหลายครอบครัวให้ดีขึ้น อันนี้พวกเราสามารถจับต้องได้และเห็นได้กับตา ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ”

ประมวลภาพพระราชกรณียกิจ

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงาน
โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒)
ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

- วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗
- วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๓๗
- วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๙
- วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๐
- วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
- วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒
- วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕
- วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗

วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗

໒໕ ປີ

ສູນຄົ້ນຄວ້າແລະບຸກຄົນດ້ານການເກັບຄຸ້ມຄອງພືດ-ພືດຍື້ວ ສປປ.ລາວ

ວັນທີ ໒ ເມສາ ໒໐໑໗

ວັນທີ ໒໒ ຕຸລາ ໒໐໑໗

໒໕ ປີ

ສູນຄົ້ນຄວ້າແລະບຸກຄົນກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສັດສິດຍືດຍືດ-ສິດຍືດ ສປປ.ລາວ

ວັນທີ ໒໔ ຕຸລາ ກມ ໒໕໓໗

วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๙

໒໕ ປີ

ສູນຄົ້ນຄວ້າແລະບຸກຄົນຕົວເມັດກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສັດທັດຊີວະພັນ-ຊີວະໜີ້ວິ ສປປ.ລາວ

ວັນທີ ໒ ເມສາ ໒໐໑໔

วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๐

໒໕ ປີ

ສູນຄົ້ນຄວ້າແລະບຸກຄົນດ້ານການເຕີບໂຕສັດສິດສັດປ່າ-ສັດຍ່າງ ສປປ.ລາວ

ວັນທີ ໒໑ ມກຣາກມ ໒໕໔໐

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕

ครบรอบ ๒๐ ปี
ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒)

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗

២៥ ឆ្នាំ

គូសរៀបចំផែនការនិងបទដ្ឋានការងារការពារព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា-កម្ពុជាថ្មី ស.ប.ស.វ

ថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ២០១៧

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗

ວັນທີ ໒໒ ເມສາປີນ ໒໕໕໗

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗

໒໕ ປີ

ສະໄໝສະຫວັນແລະບຸກຄົນຕົວຕໍາກິດເກາະທຳມະຊາດສັດໄຫມ່-ສັດໄຫມ່ສັດ ສປປ.ລາວ

ວັນທີ ໒໒ ເມສາ ໒໐໒໑

ໄກ່ດຳພູພານ

ລັກສະນະ

ລັກສະນະເປັນໄກ່ສາຍພັນພື້ນເມືອງ ຂຶ້ນສີດຳ ພັງດຳ ເລັບດຳ ພັງຕີນດຳ ຂຶ້ນຕີນສີດຳ ແລະ ກະດູກມີສີດຳ ຂຶ້ນມີຮີດຊາດດີຄືກັບໄກ່ພື້ນເມືອງ ສາມາດລ້ຽງປ່ອຍຕາມທຳມະຊາດໄດ້

ການນຳໃຊ້

- ໂຕຜູ້ມີນ້ຳໜັກ	3	ກິໂລ
- ໂຕແມ່ມີນ້ຳໜັກ	1,5	ກິໂລ
- ໄຫ້ໄຂ່ປີລະ	3-4	ຊຸດ
- ໄຫ້ໄຂ່ຊຸດລະ	10-15	ໝວຍ
- ລາຄາໄກ່ນ້ອຍ	7,000	ກີບ/ໂຕ

- ສາມາດສັກໄຂ່ ແລະ ລ້ຽງດູກດ້ວຍຕົນເອງໄດ້
- ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ໂລກ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ

รายชื่อคณะกรรมการฝ่ายลาว
ศูนย์พัฒนาและบริการทางการแพทย์ช่วยเหลือ-ชีวิต สปป.ลาว

ผู้บริหาร

ท่านบุญจัน	กมบุญยะสิต	ผู้อำนวยการ
ท่านสีสะเกต	ขันทะลัด	รองผู้อำนวยการ
ท่านดวงตะวัน	สีสมบัด	รองผู้อำนวยการ
ท่านลำพอน	พมสีลา	รองผู้อำนวยการ

หัวหน้าแผนก

ท่านนางเข็มพอน	แพงคำฮัก	หน่วยงานส่งเสริมและฝึกอบรม
ท่านนางบุญเพ็ง	จิตตะวง	หน่วยงานด้านปศุสัตว์
ท่านคอนสะหวัน	วงพะจัน	หน่วยงานด้านการประมง
ท่านพิมพ์า	แสงพะจัน	หน่วยงานด้านการเกษตร
ท่านคำปັນ	สิตทิวง	หน่วยงานบริหาร-แผนการและความร่วมมือ

รายชื่อคณะกรรมการฝ่ายไทย

ศูนย์พัฒนาและบริหารสถานการเกษตรช่วยชน-ช่วยชีวิต สปป.ลาว

คณะกรรมการด้านชลประทาน

๑. นายจารึก วัฒนาโกศัย	ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๕
๒. นายอภิชาติ ชุมนุมนมณี	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอุดรธานี
๓. นายทินกร แสงอาวุธ	นายช่างชลประทานอาวุโส

คณะกรรมการด้านประมง

๑. นางสาวเรณู สิริมงคลถาวร	ประมงจังหวัดสกลนคร
๒. นายเนตร นามเมืองรักษ์	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๔ อุดรธานี
๓. นายวัลลภ กองกรม	ด้านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย

คณะกรรมการด้านปศุสัตว์

๑. นายคมจักร พิชัยณรงค์สงคราม	ที่ปรึกษากรมปศุสัตว์
๒. นายชูศักดิ์ ประภาสวัตต์	ที่ปรึกษากรมปศุสัตว์
๓. นายสมพร โชคเจริญ	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาโคเนื้อ จังหวัดลพบุรี
๔. นายทวี พงษ์สุพรรณ	นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการด้านพัฒนาที่ดิน

๑. นายชุมพร ศาสตราวาทะ	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักพัฒนาที่ดิน เขต ๕
๒. นายอดุลย์ ศรีสุพรรณ	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินหนองบัวลำภู
๓. นายศราราช ศิริลักษณ์	สำนักพัฒนาที่ดินหนองคาย สำนักพัฒนาที่ดิน เขต ๕

คณะกรรมการด้านวิชาการเกษตร

๑. นายสมชาย เชื้อจัน	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒. นายประหยัด ยุพิน	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร
๓. นางสาวศิริรัตน์ เกื้อนสมบัติ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร
๔. นายวีระวัฒน์ คู่ป้อง	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

๒๕ ปี ศูนย์พัฒนาและบริการตัวการเกษตรช่วยชน-ช่วยชีวิต สปป.ลาว

คณะที่ปรึกษาและอำนวยการ

นายตุนซา สิ้นขวานนท์	เลขาธิการ กปร.
นายลลิต ถนอมสิงห์	รองเลขาธิการ กปร.
นายปวิตร์ นวะมะรัตน์	รองเลขาธิการ กปร.
นางสาวอุศนีย์ ฐูปทอง	รักษาการ รองเลขาธิการ กปร.
นางสาวถกวรรณ ไกรสรกุล	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
นางสาววัชรีย์ วัฒนไกร	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

นายหทัย วสุนันต์	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒
นางพิชญดา หัศภาค	ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์
นายปริญญาวัฒน์ วัชรอากาศ	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการพื้นที่ ๒/๑
นายเอกชัย เพ็งสว่าง	ผู้อำนวยการกลุ่มสื่อสารองค์กร
นางวิไล หมอกอรุณ	นางเบญจรัตน์ อัครพลวงศ์ นางสาวสุทธิพา อาศิริพจน์
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร	นางสาวอริญญา นาคพรรณ นางสาวประทีป ศรีคำ
นางรัตนชัย โปธิชำนาญ	นางพูโขง คมศักดิ์

จัดพิมพ์เมื่อ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) 978-616-7671-60-4

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๐-๖ โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๘๕๖๒

<http://www.rdpb.go.th>

พิมพ์ที่ : หจก. อรุณการพิมพ์ โทร. ๐-๒๒๘๒-๖๐๓๓-๔

ป้ายโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรหัวข้อ-หัวใจชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๐-๖ โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๘๕๖๒

www.rdpb.go.th